

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU RAWSKIEGO ZA LATA
2015-2016**

Autor:

EKO – TEAM Sebastian Kulikowski

ul. Poniatowskiego 20/14, 59-900 Zgorzelec

tel. 0691 015 026, fax. 75 613 81 34

e-mail: ekoteam.kulikowski@gmail.com, www.ekoteam.com.pl

Instytucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

Miasto Rawa Mazowiecka

Gmina Rawa Mazowiecka

Miasto i Gmina Biała Rawska

Gmina Cielądz

Gmina Regnów

Gmina Sadkowice

Zarząd Dróg Powiatowych,

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi,

GDDKiA Oddział w Łodzi,

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi,

Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego,

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi,

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Podstawa opracowania	4
2. Cel nadrzędny i priorytety ekologiczne określone Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy lat 2017-2020	5
3. Stopień realizacji działań w latach 2015-2016	7
3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu.....	7
3.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	12
3.3. Ochrona przed powodzią.....	14
3.4. Ochrona powierzchni ziemi.....	16
3.5. Ochrona zasobów kopalin	18
3.6. Gospodarka wodnościekowa	19
3.7. Ochrona powietrza	26
3.8. Ochrona przed hałasem	35
3.9. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	36
3.10. Gospodarka odpadami	37
4. Ocena stopnia realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu rawskiego według wskaźników	42
5. Podsumowanie.....	44

Spis tabel

Tabela 1 Stan realizacji działań w zakresie Ochrona przyrody i krajobrazu na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016	8
Tabela 2 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016	13
Tabela 3 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony przed powodzią na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016	14
Tabela 4 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony powierzchni ziemi na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016	17
Tabela 5 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony zasobów kopalin na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016	18
Tabela 6 Stan realizacji działań w zakresie Gospodarki wodnościekowej na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016	20
Tabela 7 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony powietrza na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016.....	27
Tabela 8 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony przed hałasem na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016	35
Tabela 9 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony przed promieniowaniem na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016.....	36
Tabela 10 Wskaźniki efektywności Programu	42

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa opracowania

Podstawą prawną Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego za lata 2015-2016 (zwanego dalej Raportem) jest art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017, poz. 519 z późn. zm). Zgodnie z wyżej wymienionym przepisem organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raport z wykonania programu ochrony środowiska dla powiatu i przedstawia go radzie powiatu.

Zarząd Powiatu Rawskiego wykonując ustawowy obowiązek wynikający z zapisu art.17 ust.1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2017, poz. 519 z późn. zm), w 2004 r. opracował „Program Ochrony Środowiska” wraz z „Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Rawskiego”, który został uchwalony przez Radę Powiatu Rawskiego uchwałą Nr XVIII/106/2004 z dnia 5 marca 2004 r. Jego pierwszą aktualizację opracowano w 2009 r. tj. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego na lata 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy lat 2013-2016”,

Trzecia aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020 została przygotowana w 2013 r. i przyjęta uchwałą Nr XXXI/212/2013 Rady Powiatu Rawskiego w Rawie Mazowieckiej z dnia 29 listopada 2013 r.

Jak wspomniano na początku rozdziału organ wykonawczy sporządza co dwa lata raporty z realizacji powiatowego programu ochrony środowiska. Rada Powiatu Rawskiego w latach 2007-2014 uchwałała następujące raporty z programów ochrony środowiska:

- sprawozdanie za lata 2004-2006 został wykonany w roku 2007 i przyjęty przez Radę Powiatu Rawskiego na XI Sesji Rady Powiatu w dniu 7 września 2007 r.,
- sprawozdanie za lata 2007-2008, opracowany w 2009 r., Rada Powiatu Rawskiego przyjęła 30 grudnia 2009 r. na XXXVI Sesji Rady Powiatu,
- sprawozdanie za lata 2009-2010, opracowany w 2011 r., Rada Powiatu Rawskiego przyjęła 16 grudnia 2011 r. na XI Sesji Rady Powiatu,
- raport za lata 2011-2012, opracowany w 2013 roku, Rada Powiatu Rawskiego przyjęła 29 listopada 2013 r. na XXXVI Sesji Rady Powiatu,
- raport za lata 2013-2014, opracowany w 2015 roku,

Niniejszy dokument stanowi czwarty raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego” obejmujący lata 2015-2016, zawiera on:

- analizę realizacji przedsięwzięć planowanych w roku 2013 (w aktualizacji POŚ),
- ocenę stopnia realizacji celów ekologicznych,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę efektywności programu w oparciu o wskaźniki w nim określone.

Przy opracowywaniu niniejszego Raportu wykorzystano materiały i informacje świadczące o stanie środowiska naturalnego na terenie powiatu rawskiego, były to głównie dane udostępnione przez:

- gminy powiatu rawskiego,
- Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Zarząd Dróg Powiatowych,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich,
- GDDKiA Oddział w Łodzi,

- Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Łodzi,
- Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi,
- Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łodzi, Biuro Powiatowe w Rawie Mazowieckiej,
- Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego,
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.

2. Cel nadrzędny i priorytety ekologiczne określone Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego na lata 2013 – 2016 z uwzględnieniem perspektywy lat 2017-2020

Nadrzędnym celem Programu jest:

„Wzmocnienie ekosystemu powiatu rawskiego w celu wykorzystania walorów środowiska dla rozwoju gospodarczego i poprawy warunków życia mieszkańców”

Przy zastosowaniu wielu kryteriów środowiskowych, społecznych i gospodarczych w czasie opracowywania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2013-2020 dokonano wyboru priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych, w zakresie poszczególnych komponentów środowiskowych, są to głównie:

CEL OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

OPK.1 Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczych

OPK.1.1 Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych i ochrona czynna cennych przyrodniczo obiektów i obszarów na terenie powiatu rawskiego

OPK.1.2 Zachowanie i przywrócenie warunków występowania ginących gatunków zwierząt

OPK.2 Zagospodarowanie zieleni terenów antropogenicznych - rozszerzenie oferty rekreacyjno-turystycznej

OPK.2.1 Kształtowanie terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej

OPK.3 Wzrost świadomości ekologicznej w społeczeństwie

OPK.3.1 Poszerzenie wiedzy o środowisku przyrodniczym powiatu

CEL OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW

ZRL.1 Ochrona bioróżnorodności

ZRL.1.1 Wdrażanie proekologicznego modelu gospodarki leśnej

CEL OCHRONA PRZED POWODZIĄ

OPS.1 Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi

OPS.1.1 Realizacja planów ochrony przeciwpowodziowej

CEL OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

OG.1 Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych

OG.1.1. Zagospodarowanie terenu w sposób racjonalny

OG.1.2 Przywrócenie wartości biologicznych gleb

CEL OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN

OZK.1 Ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystywanie w koordynacji z planami rozwoju regionu.

OZK.1.1. Właściwa rekultywacja terenów wyeksploatowanych

OZK.1.2 Racjonalne wykorzystanie kopalin w obszarze udokumentowania

OZK.1.3 Efektywne wykorzystywanie eksploatowanych złóż oraz ochrona zasobów złóż niezagospodarowanych

CEL GOSPODARKA WODNOŚCIEKOWA

WŚ.1 Przywrócenie czystości wód powierzchniowych, ochrona zasobów wód podziemnych oraz zapewnienie mieszkańcom wody o wysokiej jakości

WŚ.1.1 Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i deszczowej

WŚ.1.2 Ograniczenie strat wody związanych z przesyłem i poprawa zaopatrzenia ludności w wodę

WŚ.1.3 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

CEL OCHRONA POWIETRZA

P1 Poprawa jakości powietrza oraz obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu

P.1.1 Poprawa, jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji z procesów spalania paliw do celów grzewczych, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie zapotrzebowania na energię

P.1.2 Poprawa jakości powietrza poprzez poprawienie warunków ruchu drogowego na terenie powiatu

P.1.3 Poprawa jakości powietrza poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza

P.1.4 Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zorganizowanej

CEL OCHRONA PRZED HAŁASEM

OH.1 Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska

OH.1.1 Ograniczenie hałasu komunikacyjnego i przemysłowego

OH.1.2 Tworzenie terenów wolnych od oddziaływań akustycznych związanych z przemysłem i komunikacją

CEL OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

PN.1 Kontrola i ograniczenie emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska

PN.1.1 Rozpoznanie stanu zagrożenia oddziaływania pól elektromagnetycznych

PN.1.2 Tworzenie stref wolnych od zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie każdego celu sprecyzowano konkretne zadania, które pokazano w dalszej części opracowania. W poniższych zestawieniach zobrazowano, jak przebiegała realizacja zadań w okresie lat 2015-2016. W Programie Ochrony Środowiska na szczeblu powiatu w harmonogramach realizacji zadań wyszczególnia się trzy grupy zadań:

- zadania własne – realizowane bezpośrednio przez Powiat Rawski, ich realizacja jest związana bezpośrednio z wkładem finansowym Powiatu,
- zadania koordynowane – realizowane na terenie powiatu, nie mniej jednak przez jednostki takie jak WIOŚ, RDOŚ, WZD, ARIMR, RZGW, a także przedsiębiorców czy mieszkańców (Powiat nie odpowiada za realizację tych zadań),
- wytyczne dla gmin – to zadania, za których realizację są bezpośrednio odpowiedzialne władze gmin powiatu rawskiego i w związku z tym Powiat także nie ma wpływu na ich realizację.

Biorąc pod uwagę fakt, że w Programie Ochrony Środowiska pojawiają się zadania należące do każdej z trzech wymienionych wyżej grup dane do opracowania niniejszego Raportu pochodzą nie tylko ze Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej i jego jednostek, ale także z gmin oraz instytucji wymienionych na listach przedsięwzięć przewidzianych do realizacji, jako jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie.

W tym celu autorzy niniejszego „Raportu...” wyspecyfikowali prośby o udzielenie informacji do wszystkich jednostek mających wpływ na realizację poszczególnych zadań, a uzyskane informacje zostały wykorzystane w Raporcie z realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska w częściach dotyczących zadań koordynowanych jak i zaleceń dla gmin powiatu rawskiego.

3. Stopień realizacji działań w latach 2015-2016

3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

OPK.1.1.1 Opracowanie waloryzacji przyrodniczej oraz tworzenie na jej podstawie form ochrony przyrody

OPK.1.1.2 Objęcie ochroną prawną drzew – propozycji pomników przyrody oraz prowadzenie prac pielęgnacyjno – konserwacyjnych proponowanych pomników przyrody

OPK.1.1.3 Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015

OPK.1.1.4 Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych dla rolników w ramach PROW: 2007 – 2013

OPK.1.2.1 Program ochrony czynnej wybranych gatunków fauny, flory, zbiorowisk roślinnych; idea włączenia szkół jako społecznych opiekunów nad pomnikami przyrody

OPK.2.1.1 Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno - konserwacyjne zieleni przydrożnej

OPK.2.1.2 Realizacja terenów zieleni urządzonej w ramach istniejących i projektowanych obiektów rekreacyjno – wypoczynkowych, tworzonych głównie na bazie akwenów wodnych oraz terenów leśnych, na osiedlach mieszkaniowych, wokół obiektów użyteczności publicznej

OPK.3.1.1 Opracowanie koncepcji i projektu oznakowania szlaków, ścieżek rowerowych na terenie powiatu

OPK.3.1.2 Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych, promujących walory środowiska przyrodniczego, o charakterze cyklicznym: „Powiatowe Dni Lasu”, „Wiosenna Akcja Sadzenia Drzew”, „Dzień Ziemi” (+konkursy towarzyszące)

OPK.3.1.3 Promocja działań proekologicznych dla rolników

OPK.3.1.4 Tworzenie sieci ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych, atrakcyjnych krajobrazowo oraz dziedzictwa kulturowego

Tabela 1 Stan realizacji działań w zakresie Ochrona przyrody i krajobrazu na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Powiat Rawski	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO Powiat Rawski co roku prowadzi akcję z zakresu edukacji ekologicznej w szkołach ponadpodstawowych polegających starostwu konkursy, pogadanki, „Sprzątanie Świata” itp. Komisja Ochrony Środowiska, Rolnictwa, Leśnictwa, Geodezji i Gospodarki Terenami Rady Powiatu Rawskiego, zorganizowała w 2016 r. spotkanie w sprawie • ubezpieczeń upraw - fundusz klęskowy; • zdrowej żywności, a opłacalności produkcji rolniczej; • kontroli środków ochrony roślin; • zmian w prawie wodnym - wprowadzenia opłat; • wycofania owoców (produktów) z rynku związanych z embargiem wprowadzonym przez federację rosyjską; • celowości i zasad rejestracji urządzeń chłodniczych; • zasad sprzedaży ziemi; • statusu pracownika sezonowego- zasad ubezpieczeń; • szkód łowieckich, • produkcji zwierzęcej.
Gmina Cielądz	REALIZACJA TERENÓW ZIELENI URZĄDZONEJ W RAMACH ISTNIEJĄCYCH I PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW REKREACYJNO – WYPOCZYNKOWYCH, TWORZONYCH GŁÓWNIE NA BAZIE AKWENÓW WODNYCH ORAZ TERENÓW LEŚNYCH, NA OSIEDLACH MIESZKANIOWYCH, WOKÓŁ OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ Realizacja projektu przez Gminę Cielądz w ramach działania „odnowa i rozwój wsi” na lata 2007-2013 „Rewitalizacja zabytkowego parku w Cielądzu z budową ścieżek, drewnianych altan, węzła sanitarnego z przyłączami elektroenergetycznym, wodociągowym i kanalizacji sanitarnej oraz infrastrukturą towarzyszącą” umowa Nr 01860-6930-UM0530044/14 z dnia 19.12.2014r. Inwestycja zakończona w 2015r. Wartość inwestycji całkowitej wyniosła: 612.825,63 zł.
Gmina Biała Rawska	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, O CHARAKTERZE CYKLICZNYM Gmina realizowała w okresie sprawozdawczym program edukacji ekologicznej w Szkole Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Babsku „Poznaję i chronię przyrodę Ziemi Łódzkiej”. Koszt wyniósł 8 900 zł REALIZACJA TERENÓW ZIELENI URZĄDZONEJ W RAMACH ISTNIEJĄCYCH I PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW REKREACYJNO – WYPOCZYNKOWYCH, TWORZONYCH GŁÓWNIE NA BAZIE AKWENÓW WODNYCH ORAZ TERENÓW LEŚNYCH, NA OSIEDLACH MIESZKANIOWYCH, WOKÓŁ OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ W 2015 r. zakończono rewaloryzację parku miejskiego w Białej Rawskiej za kwotę 1 758 201,78 zł. Zadanie dofinansowane z WFOŚiGW w Łodzi w wysokości 910 000,00zł. Gmina Biała Rawska wzięła udział w programie „Przyrodnicze perły

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	województwa łódzkiego – program rewaloryzacji zabytkowych parków”, w tym zabytkowy park miejski w Białej Rawskiej o pow. 1,5 ha wpisany do rejestru zabytków decyzją nr 494 z dnia 16.09.1978 roku. W 2015 r. opracowano również projekt techniczny II etapu traktu spacerowego na kwotę 25 215,00 zł. Podpisano umowę z wykonawcom projektu II etapu traktu spacerowego w Białej Rawskiej. W 2016 r. opracowano dokumentację rewitalizacji centrum miasta Biała Rawska na kwotę 34 686,00 zł Z uwagi na zapisy ogłoszonego konkursu naboru wniosków z RPO woj. Łódzkiego potrzebna była aktualizacja koncepcji rewitalizacji Placu Wolności i Placu Kościelnego w Białej Rawskiej, którą wykonała firma „GRIMA”. Aktualizacja została ponownie uzgodniona z Łódzkim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wyłoniono w drodze UZP wykonawcę Programu Funkcjonalno-Użytkowego dla przebudowy Centrum Miasta Biała Rawska – Plac Wolności i Plac Kościelny z terminem realizacji luty 2017/33702,00zł/. Na podstawie w/w dokumentów przygotowano studium wykonalności i wniosek, który złożono do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi w dniu 17.02.2017r. Całkowita wartość zadania 7 933 352,62zł wnioskowana kwota dofinansowania 5 498 181 zł. Również w 2016 r. Gmina zleciła opracowanie dokumentacji technicznej na budowę ścieżki rowerowej Biała Rawska – Ossa na kwotę 8 779,49 zł Wyłoniona firma wykonała program funkcjonalno-użytkowy ścieżki rowerowej, który jest jednym z załączników do wniosku złożonego do RPO W. Ł do działania VI.2.1 „Biała Rawska – Centrum Aktywnej Turystyki Rodzinnej w Krainie Rawki” Poniesiono opłaty za uzgodnienia przebiegu ścieżki na terenach PKP z spółkami córkami zarządzającymi infrastrukturą /4 szt./. Ścieżka rowerowa weszła w skład dużego projektu turystycznego „Biała Rawska centrum aktywnej turystyki rodzinnej w dolinie Rawki” Wartość projektu 4 536 528zł, dofinansowanie 2 729 293 zł, realizacja 2017 – 2018. Dwie placówki oświatowe (SP w Starej Wsi i Gimnazjum) zostały zgłoszonych przez Gminę Biała Rawska do udziału w projekcie „MISJA Przyroda- Zielone Szkoły w Parkach Narodowych”, skierowanego do uczniów klas 4-6 szkół podstawowych i klas 1-2 gimnazjów z obszarów wiejskich Gimnazjum w Białej Rawskiej. Misja Przyroda to cykl zajęć przyrodniczych dla uczniów, którego celem jest budowanie wśród młodzieży wiejskiej świadomości i poczucia odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze własnego regionu i kraju. Uczestnicy programu - młodzież i nauczyciele - po krótkim wprowadzeniu w tematykę projektu, wyjadą na pięciodniowe zajęcia terenowe do wybranego Parku Narodowego, w którym korzystając z doświadczenia i wiedzy pracowników parku oraz jego zasobów, uczestniczą w zajęciach terenowych i doświadczeniach przyrodniczych.
Gmina Rawa Mazowiecka	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, O CHARAKTERZE CYKLICZNYM Gmina Rawa Mazowiecka w 2015 r. otrzymała dofinansowanie na realizację projektu „W świecie doświadczeń i eksperymentów - moja wymarzona ekopracownia Program realizowany w Szkole Podstawowej w Konopnicy”
Miasto Rawa Mazowiecka	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, O CHARAKTERZE CYKLICZNYM Zrealizowano druk nowego folderu promocyjno-informacyjnego miasta. Poza tym zlecono wykonanie druku kalendarza planszowego, zawierającego prace młodych artystów z Rawy i Boskovic (miasto partnerskie z Czech), powstałe w trakcie pleneru malarskiego, zorganizowanego w mieście. Jego tematyką były rawskie ulice. Wzięto też udział w wydaniu mapy administracyjno-turystycznej województwa łódzkiego, rekomendowanej przez Regionalną Organizację Turystyczną w Łodzi.

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	W 2015 roku w Gimnazjum Nr 1 z udziałem środków z WFOŚiGW utworzono pracownię edukacji ekologicznej Szkolny Ośrodek Badawczy. Program edukacji ekologicznej "W Tęczowej Jedyńeczce zdrowo jemy i ekosystemy poznajemy" realizowany w Przedszkolu Miejskim Nr 1 w Rawie Mazowieckiej. W lipcu 2016 roku Przedszkole Miejskie nr 1 „Tęczowa Jedyńeczka” w Rawie Mazowieckiej złożyło wniosek o dofinansowanie w ramach konkursu „Edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach na rok szkolny 2016/2017” na realizację zadania „W Tęczowej Jedyńeczce zdrowo jemy i ekosystemy poznajemy”. Dnia 22 września 2016 roku wniosek został rozpatrzony pozytywnie, a efektem jest przyznana dotacja w kwocie 19 873,00 zł. Umowa o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Łodzi nr 699/EE/D2016 w formie dotacji została podpisana w dniu 13 grudnia 2016r. Głównym celem projektu było poznanie ekosystemów i wdrażanie do zdrowego odżywiania, w ramach którego zorganizowano wycieczki autokarowe i piesze. Program edukacji ekologicznej i zdrowotnej "Zielono i zdrowo" Gimnazjum nr 1 w Rawie Mazowieckiej. W roku szkolnym 2016/2017 w Gimnazjum nr 1 im. Polskich Noblistów w Rawie Mazowieckiej dzięki dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi realizowano Program edukacji ekologicznej i zdrowotnej „Zielono i zdrowo” Gimnazjum nr 1 w Rawie Mazowieckiej. Program skierowany był do uczniów gimnazjum a także uczniów szkół podstawowych. W ramach programu realizowane były wycieczki, których celem było promowanie zdrowego trybu życia. Wszyscy uczniowie szkoły wzięli udział w warsztatach stacjonarnych poświęconych tematyce ekologicznej: „Jakie ziarno taki chleb” – zajęcia w lokalnej piekarni, „Odnawialne źródła energii” „Zdrowe odżywianie” oraz w pikniku ekologicznym, w którym uczestniczyli także uczniowie szkoły podstawowej. Ważnym zadaniem były różne konkursy np. zbiórka surowców wtórnych, lokalizacja dzikich wysypisk czy sprawdzające wiedzę ekologiczną. Uczniowie poszerzali swoją wiedzę poprzez wykonanie gazetek szkolnych, audycje przez radiowęzeł, realizacje projektów edukacyjnych czy przedstawienia teatralnego. REALIZACJA TERENÓW ZIELENI URZĄDZONEJ W RAMACH ISTNIEJĄCYCH I PROJEKTOWANYCH OBIEKTÓW REKREACYJNO – WYPOCZYNKOWYCH, TWORZONYCH GŁÓWNIE NA BAZIE AKWENÓW WODNYCH ORAZ TERENÓW LEŚNYCH, NA OSIEDLACH MIESZKANIOWYCH, WOKÓŁ OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ Rewitalizacja centrum miasta Rawa Mazowiecka w 2015 r. na kwotę 122 232,67 zł
Gmina Regnów	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, O CHARAKTERZE CYKLICZNYM W 2016 r. utworzona została Zielona Pracownia w Zespole Szkół w Regnowie, koszt to 25 750 zł PRZEBUDOWA I CZĘŚCIOWA WYMIANA SKŁADU GATUNKOWEGO ZADRZEWIEŃ PRZYDROŻNYCH WZDŁUŻ ODCINKÓW DRÓG, NOWE NASADZENIA ZIELENI WYSOKIEJ, PRACE PIELĘGNACYJNO - KONSERWACYJNE ZIELENI PRZYDROŻNEJ Pielęgnacja drzew i roślin oraz opłata za pielęgnację gniazd bocianich na kwotę 6 452,50 zł
Gmina Sadkowie	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, O CHARAKTERZE CYKLICZNYM W okresie sprawozdawczym Gmina utworzyła 4 eko-pracownie:

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	• "Odkrywamy tajemnice przyrody" - utworzenie ekopracowni w Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Zespole Szkół w Lubaniu, • Ekozakątek - przyrodniczej przygody początek" - utworzenie eko-pracowni w Szkole Podstawowej w Kłopotczynie, • "Nasza eko-pracownia"- utworzenie i wyposażenie pracowni ekologicznej w Gimnazjum im. Jana Pawła II w Zespole Szkół w Sadkowicach, • Utworzenie i wyposażenie pracowni ekologicznej w Szkole Podstawowej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Trębaczewie
RDOŚ w Łodzi	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, O CHARAKTERZE CYKLICZNYM W 2015 r. i 2016 r. zrealizowano wiosenne sprzątanie rezerwatu przyrody Rawka. Rezerwat obejmuje rzekę Rawkę od źródeł do ujścia wraz z rozgałęzieniami koryta rzeki, starorzeczami, dolnymi odcinkami prawobrzeżnych dopływów: Krzemionki, Korabiewki, Rokity i Grabinki oraz 10 metrowymi przybrzeżnymi pasami terenu. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej średniej wielkości wraz z krajobrazem jej doliny oraz środowiska życia wielu rzadkich i chronionych zwierząt i roślin. Kajakarze oraz patrole piesze zbierają odpady z terenu rezerwatu na odcinku Doleck – Bolimów. Wszyscy uczestnicy sprzątania zostali podzieleni na grupy piesze i kajakowe oraz wyposażeni w ufundowane przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi worki na śmieci i rękawice. Tak przygotowana grupa została upamiętniona na zbiorowym zdjęciu. W ciągu kilku godzin posprzątało Rawkę na odcinku od Nowego Dworu do ujścia. Zebrano około 50 sztuk 120–litrowych worków śmieci. Worki ze śmieciami zostały zebrane i przewiezione do kontenerów przez pracownika Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Po sprawnie przeprowadzonej akcji sprzątania, dla uczestników przygotowano ciepły posiłek. Na pamiątkę wszystkim uczestnikom sprzątania pracownicy RDOŚ w Łodzi rozdali materiały promocyjne (pudełka śniadaniowe, broszury i ulotki, naklejki, notesy, torby, przypinki itd.). Akcję sprzątania zorganizował Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, Oddział Terenowy Bolimowskiego Parku Krajobrazowego przy czynnym udziale m. in. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi. W wydarzeniu udział wzięli również przedstawiciele Lasów Państwowych, Państwowej Straży Rybackiej, Społecznej Straży Rybackiej, PTTK Oddziału Szaniec, Klubu Turystyki Rowerowej Piasta, Komendy Policji w Skierniewicach oraz wolontariusze PROGRAM OCHRONY CZYNNEJ WYBRANYCH GATUNKÓW FAUNY, FLORY, ZBIOROWISK ROŚLINNYCH; IDEA WŁĄCZENIA SZKÓŁ JAKO SPOŁECZNYCH OPIEKUNÓW NAD POMNIKAMI PRZYRODY Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi zakończyła realizację kolejnych działań służących ochronie bociana białego <i>Ciconia ciconia</i> na terenie województwa łódzkiego. W 2015 r. wykonano 1 stanowisko pod gniazda bociana białego w postaci platform z wiklinowymi wieńcami, umocowanych na wolnostojących słupach. Platformy zainstalowano w gminie Rawa Mazowiecka. Odpowiednie warunki siedliskowe przyczyniają się do zminimalizowania strat w lęgach spowodowanych niebezpieczną lokalizacją gniazd, np. na usychających drzewach, pochylonych słupach. Ustawienie słupów z platformami umożliwi lokalizację na nich gniazd, które spadły lub stanowiły zagrożenie. Realizowane zadanie ma na celu zachowanie istniejących siedlisk bociana białego w województwie łódzkim oraz polepszenie warunków ich rozrodu.

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Powiat Rawski	PROMOCJA WŁASNYCH DZIAŁAŃ I INICJATYW PROEKOLOGICZNYCH, PROMUJĄCYCH WALORY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO Powiat Rawski co roku prowadzi akcję z zakresu edukacji ekologicznej w szkołach ponadpodstawowych polegających starostwu konkursy, pogadanki, „Sprzątanie Świata” itp. Komisja Ochrony Środowiska, Rolnictwa, Leśnictwa, Geodezji i Gospodarki Terenami Rady Powiatu Rawskiego, zorganizowała w 2016 r. spotkanie w sprawie • ubezpieczeń upraw - fundusz klęskowy; • zdrowej żywności, a opłacalności produkcji rolniczej; • kontroli środków ochrony roślin; • zmian w prawie wodnym - wprowadzenia opłat; • wycofania owoców (produktów) z rynku związanych z embargiem wprowadzonym przez federację rosyjską; • celowości i zasad rejestracji urządzeń chłodniczych; • zasad sprzedaży ziemi; • statusu pracownika sezonowego- zasad ubezpieczeń; • szkód łowieckich, • produkcji zwierzęcej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze powiatu rawskiego, 2017

3.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

ZRL.1.1.1 Aktualizacja Uproszczonych Planów Urządzenia Lasów oraz Inwentaryzacji Stanu Lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa

ZRL.1.1.2 Zalesianie gruntów porolnych niskich klas bonitacyjnych

ZRL.1.1.3 Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania oraz inwentaryzacjami stanu lasów dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa

ZRL.1.1.4 Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody”

ZRL.1.1.5 Ocena udatności upraw leśnych i przekwalifikowanie gruntu rolnego na leśny. (art. 14 ust. 7 ustawy o lasach)

Tabela 2 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Powiat Rawski	AKTUALIZACJA UPROSZCZONYCH PLANÓW URZĄDZENIA LASÓW ORAZ INWENTARYZACJI STANU LASÓW DLA LASÓW NIESTANOWIĄCYCH WŁASNOŚCI SKARBU PAŃSTWA W roku 2015 zaktualizowano: Uprozczone Plany Urządzenia Lasu sporządzone na okres od dnia 01.01.2015 r. do dnia 31.12.2024 r. dla następujących obrębów: – Gmina Rawa Mazowiecka: Księża Wola – Gmina Regnów: Annosław, Kazimierzów, Podskarbice Królewskie, Podskarbice Szlacheckie, Regnów, – Gmina Cielądz: Cielądz, Mała Wieś, Niemglówy, Niemglówy BC, Sierzchowy Kolonia, Wisówka, zatwierdzone 30.04.2015r. Inwentaryzacje Stanu Lasów sporządzone na okres 01.01.2015 r. do dnia 31.12.2024 r. dla następujących obrębów: – Gmina Cielądz: Gortatowice, Mroczkowice, Niemglówy A, Sierzchowy, Wylezinek, – Gmina Regnów: Nowy Regnów, Ryłsk, Ryłsk Duży, Ryłsk Mały, Sowidół, Sławków, Wólka Strońska. W roku 2016 zaktualizowano: Uprozczone Plany Urządzenia Lasu sporządzone na okres od dnia 01.01.2017 r. do dnia 31.12.2025 r. dla następujących obrębów: – Gmina Sadkowiec: Bujały, Lubania, Olszowa Wola, Rokitnica Kąty, Skarbkowa, Trębaczew, Zabłocie, Żelazna Nowa, – Gmina Biała Rawska: Ossa, Rosławowice, Wólka Babska, Teodozjów, Stara Wieś, Biała Wieś, Studzianek, Wola Chojnata, Wólka Lesiewska, Żurawia i Julianów Lesiewski. zatwierdzone 23.03.2017 r. Opracowano Inwentaryzacje Stanu lasów sporządzone na okres od dnia 01.01.2017r. do dnia 31.12.2026r. dla następujących obrębów dla obrębów: – Gmina Rawa Mazowiecka: Helenów, Julianów, Kurzeszynek, Matyldów, Nowa Wojska, Podlas, Soszyce, – Gmina Sadkowiec: Nowe Szwejki, Nowy Trębaczew, Pilawy, Rokitnica Kąty, Rzymiec, Sadkowiec, Szwejki Wielkie, Władysławów, Zaborze, Lipna, Nowe Lutobory, Broniew i Gogolin.
Właściciele gruntów	ZALESIANIE GRUNTÓW POROLNYCH NISKICH KLAS BONITACYJNYCH W latach 2015-2016 na terenie lasów niestanowiących Skarbu Państwa zalesiano grunty na powierzchni 2,21 ha. ponadto prowadzone były prace dotyczące odnowień sztucznych i naturalnych na powierzchni 5,5 ha.
Nadleśnictwo Skierniewice	REALIZACJA WYTYCZNYCH „PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY” Podstawą prowadzenia gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Skierniewice w bieżącym okresie jest plan urządzenia lasu opracowany na okres 2013–2022 r.

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	Nadleśnictwo Skierniewice podzielone jest na dwa obręby: Rawa Mazowiecka oraz Skierniewice. Wyróżniono w nich gospodarstwa specjalne, lasów ochronnych, zrębowe, przerębowo-zrębowe i przebudowy. W ramach użytkowania przedrębego planowane są czyszczenia późne i trzebieże selekcyjne. Do czyszczeń późnych przeznaczają się drzewostany, w których projektowane jest pozyskanie grubizny. Powierzchniowy rozmiar użytkowania przedrębego wyliczony został na podstawie wskazań gospodarczych ustalonych dla każdego wyłączenia podczas prac terenowych. Wskazania dotyczące użytkowania przedrębego obejmują drzewostany lub ich części, w których nie przewiduje się użytkowania rębego. W obrębie Rawa Mazowiecka co roku wykonywane są: - czyszczenia późne na powierzchni 152,77 ha, - trzebieże na powierzchni 2 820,91 ha.

3.3. Ochrona przed powodzią

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

OPS.1.1.1 Rozbudowa systemu monitoringu środowiska dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej na obszarze powiatu

OPS.1.1.2 Wykonanie zabudowy regulacyjnej potoków/rzek na terenie powiatu

OPS.1.1.3 Wdrażanie systemu powiadamiania o zagrożeniach

OPS.1.1.4 Zwiększanie retencyjności zlewni rzek i potoków na terenie powiatu

OPS.1.1.5 Budowa lokalnego systemu monitoringu (przeciwpowodziowego) dla powiatu

OPS.1.1.6 Budowa obiektów małej retencji w dorzeczu rzeki Rawki

Tabela 3 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony przed powodzią na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
RZGW Warszawie	ROZBUDOWA SYSTEMU MONITORINGU ŚRODOWISKA DLA POTRZEB OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ NA OBSZARZE POWIATU W listopadzie 2016 r. został opracowany Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18.10.2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły), w którym dla powiatu rawskiego przeanalizowano ryzyko powodziowe pochodzące od rzek Narwi i Wkry. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest końcowym, czwartym dokumentem planistycznym wymagany Dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywa Powodziowa). W PZRP w ujęciu obszarów powiat rawski mieści się w regionie wodnym Środkowej Wisły (324 analizowanych gmin). W opracowaniu wyznaczono obszary, które sklasyfikowano według 5-stopniowej skali ryzyka powodziowego. Są to poziomy ryzyka: bardzo wysoki, wysoki, umiarkowany, niski i bardzo niski. Na terenie powiatu rawskiego nie wyznaczono terenów bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodziowego.

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
WZMiUW w Łodzi	„Regnów – zbiornik małej retencji gm. Regnów, pow. rawski” Celem inwestycji było gromadzenie nadmiaru wód powierzchniowych i stabilizacja poziomu wód gruntowych dla ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej przyległych terenów rolniczych oraz wyrównanie przepływów w Kanale Ossowice Regnów poniżej zaporę. W ramach inwestycji wykonano: • zbiornik małej retencji o powierzchni 5,64 ha. przy normalnym poziomie piętrzenia 160,00 m n.p.m. • zaporę czołową ziemną wraz z budowlą przelewowo – spustową • przebudowę koryta Kanalu Ossowice – Regnów w rejonie zbiornika • osadnik z progiem na wlocie Kanalu Ossowice – Regnów do zbiornika • przebudowę wylotu rurociągu Ø 100 mm ze stacji uzdatniania wody do Kanalu Ossowice – Regnów, • wykonanie przepustu Ø 600 mm w rejonie km 8+647 Kanalu Ossowice – Regnów Zadanie zostało zrealizowane w ramach PROW 2007 – 2013 r. oraz ze środków Budżetu Państwa. Koszt całkowity zadania: 4 887 785,14 zł Wykaz zadań zrealizowanych w 2016 r. związanych z utrzymaniem i konserwacją urządzeń melioracji wodnych podstawowych, rolniczych zbiorników retencyjnych, budowli wodnych, urządzeń zabezpieczających przed powodzią i suszą, wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych dla potrzeb rolnictwa oraz wód pozostałych: <u>Utrzymanie rzek w granicach powiatu rawskiego</u> • rz. Białka w km 20+850-22+770 miasto Biała Rawska, • rz. Kanał Ciek "A" w km 0+000-0+600 miasto Biała Rawska, • rz. Rylka w km 0+010-1+375 miasto Rawa Mazowiecka, • rz. Rylka 1+375-6+899, 7+955-28+690 Rawa Mazowiecka, Cielądz, Regnów, Biała Rawska, • rz. Kanał Ossowice-Regnów 0+797-8+413,9+290-14+495, Cielądz, Regnów, • rz. Rokitnica 12+560-14+450, 14+588-14+742, 14+816-16+021, 16+343 17+945 Sadkowiec, • rz. Kanał Grabicki 0+000-7+379 Cielądz, • rz. Kanał Ciek "A" 4+690-9+828 Biała Rawska, • rz. Żelazna 12+656-14+221 Sadkowiec. Prace obejmowały ręczne wykoszenie porostów ze skarp rzeki, porost gęsty twardy wraz z wygrabieniem i wywozem, hakowanie przy zarośnięciu lustra wody do 60% z wywozem wydobytej roślinności dennej, ręczne wykoszenie porostów z dna rzeki, porost gęsty wraz z wygrabieniem i wywozem, ręczne ścinanie średniej gęstości krzaków i odrostów ze skarp rzeki utrudniających swobodny przepływ (bez karczowania), oczyszczenie terenu po wycince krzaków z wywozem, rozbiórka zatorów-udrożnienie koryta rzeki poprzez usunięcie gałęzi, konarów, nieczystości z wydobywaniem elementów przetamowania i wywozem, oczyszczenie koryta rzeki ze śmieci (odpadów) z wywozem i zagospodarowaniem zgodnie z ustawą o odpadach. <u>Usuwanie złomów i wywrotów drzew z koryt rzek w mieście Rawa Mazowiecka</u> • rz. Rylka 0+360 miasto Rawa Mazowiecka, • rz. Rawka 82+920-83+670 miasto Rawa Mazowiecka. Prace objęły usuwanie złomów i wywrotów drzew z koryt rzek, wywóz gałęzi, drągówiny, dłużyc i oczyszczenie terenu z pozostałości po wykonanych pracach. <u>Rozbiórka tam bobrowych na rzekach powiatu rawskiego</u>

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	• rz. Rylka 12+794-28-690 w gminach Cielądz, Regnów, Sadkowice, Biała Rawska, • rz. Kanał Grabicki 0+000 - 7+379 Cielądz, • rz. Kanał Ciek "A" "2+341-3+034, 4+200-5+585" Biała Rawska Wykonano ręczną rozbiórkę tam bobrowych z wywozem elementów przetamowania oraz monitorowano koryta rzek i zapobiegano powstawaniu tam bobrowych. <u>Naprawa i konserwacja budowli hydrotechnicznych na rzekach powiatu rawskiego</u> • rz. Kanał Ossowice-Regnów "stopień betonowy 3+974" Cielądz, Naprawa elementów betonowych budowli poprzez uzupełnienie betonem; dozbrojenie elementów betonowych budowli; naprawa umocnienia skarp płytami betonowymi wraz z demontażem starych płyt; wykonanie koszy z siatki stalowej bez wyprawy oraz wypełnienie ich kamieniami; zabezpieczenie antykorozyjne elementów stalowych budowli wraz z malowaniem (prowadnice, zasuwki z mechanizmem regulacyjnym, kładki) na jazie i zastawkach żelbetowych; wykonanie naprawy istniejących pojedynczych opasek z kieszek faszynowych. Obsługa budowli piętrzących na rzekach pow. rawskiego • rz. Kanał Ciek "A" zastawka żelbetowa 2+341, zastawka żelbetowa 3+034, zastawka żelbetowa 4+063" Biała Rawska, Wykonanie i montaż szandorów, wykonanie okuć szandorów, jednokrotna impregnacja szandorów, oczyszczenie umocnień betonowych z darni, ziemi, piasku itp., zawianie i odstawianie szandorów-zasów na budowlach piętrzących, usuwanie zatorów. Utrzymanie i obsługa zbiornika wodnego pn. "REGNÓW-zbiornik małej retencji" • rz. Kanał Ossowice-Regnów 8+530 Regnów Codzienna obsługa, utrzymanie i dozór budowli i urządzeń wchodzących w skład zbiornika, zbieranie śmieci (odpadów) oraz ich zagospodarowanie zgodnie z ustawą o odpadach, wykoszenie porostów wraz z wygrabieniem i wywozem (dwukrotnie), oczyszczenie z roślinności miejsc umocnionych narzutem kamiennym, gabionami i płytami betonowymi wraz z wywozem (dwukrotnie), pomiar geodezyjny sieci obserwacyjno-pomiarowej zbiornika - niwelacja reperów (16 szt.) i piezometrów (11szt.) przez uprawnionego geodetę.

Źródło: RZGW w Warszawie, WZMiUW w Łodzi

3.4. Ochrona powierzchni ziemi

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

OG.1.1.1 Prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi

OG.1.1.2 Kontrolowanie ilości zużywanych nawozów i środków ochrony roślin,

OG.1.1.3 Monitorowanie terenów rolniczych pod kątem szkodników i patogenów roślinnych

OG.1.1.4 Wykorzystanie nieużytków na uprawy energetyczne

OG.1.1.5 Właściwa polityka zalesiania gruntów nieprzydatnych rolniczo (udzielanie dopłat, przekazywanie sadzonek)

OG1.2.1 Realizacja działań w kierunku scalania i wymiany gruntów rolnych

OG1.2.2 Koordynacja badań gleb na poziom pH i pozyskiwanie dofinansowania na wapnowanie gleb kwaśnych

OG1.2.3 Promocja rolnictwa ekologicznego i agroturystyki poprzez działania edukacyjno – szkoleniowe, a także promocyjne regionu jak i samych Gmin

OG1.2.4 Organizacja programów doradczych dla rolników i zainteresowanych produkcją rolniczą

OG1.2.5 Rekultywacja wysypiska odpadów stałych w Rokszycach Nowych

Tabela 4 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony powierzchni ziemi na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Rawie Mazowieckiej	ORGANIZACJA PROGRAMÓW DORADCZYCH DLA ROLNIKÓW I ZAINTERESOWANYCH PRODUKCJĄ ROLNICZĄ W 2015 r. Biuro Powiatowe w Rawie Mazowieckiej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) przeprowadziło szkolenie dotyczące zasad płatności obszarowych w 2016 r. oraz działań w ramach nowego PROW 2014-2020. W 2016 r. ubiegłym roku powiat rawski dotknęła klęska gradobicia. Najbardziej ucierpiały gminy Biała Rawska i Sadkowice, gdzie uszkodzeniu uległy nie tylko owoce, ale również nasadzenia. Rada Powiatowa IRWŁ na posiedzeniu w dniu 1 lipca 2016 r. podjęła wnioski, o powołanie komisji szacujących straty w środkach trwałych oraz aby działanie 126 przeznaczone na odtworzenie potencjału produkcji było wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem, a nie np. na utwardzenie terenu. Członkowie Rady zawnieśli również o prawne uregulowanie stosowania armatek przeciwgradowych oraz aby wycofywane owoce i warzywa w 90 % były przekazywane do biogazowni. Ponadto delegaci Rady Powiatowej IRWŁ biorą czynny udział w komisjach szacujących szkody klęskowe oraz łowieckie. Na posiedzenia Rady zapraszani są przedstawiciele instytucji, z którymi prowadzona jest ścisła współpraca, m.in. ARiMR BP w Rawie Maz., KRUS PT w Rawie Maz., TUV „TUV” w Łodzi, PIW, Starostwo Powiatowe i samorządy gminne oraz wszelkie organizacje działające na rzecz rolnictwa. Ponadto organizowane są szkolenia, konferencje, wyjazdy na targi rolnicze - mające na celu pogłębianie wiedzy rolników na tematy związane z funkcjonowaniem polskiego rolnictwa w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.
Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	ORGANIZACJA PROGRAMÓW DORADCZYCH DLA ROLNIKÓW I ZAINTERESOWANYCH PRODUKCJĄ ROLNICZĄ Szkolenie na terenie gminy Biała Rawska dotyczące stosowanie środków ochrony roślin sprzętem naziemnym z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie.

Źródło: Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Rawie Mazowieckiej, Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego

3.5. Ochrona zasobów kopalin

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

OZK.1.1.1 Bieżąca rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych prowadzona przez koncesjonariuszy

OZK.1.2.1 Podejmowanie decyzji o możliwościach wydobywania kopalin ze złóż na terenie powiatu

OZK.1.2.2 Współpraca przy tworzeniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach z udokumentowanymi złożami zasobów kopalin

OZK.1.2.3 Likwidowanie nielegalnej eksploatacji złóż

OZK.1.3.1 Współdziałanie organów administracji publicznej w celu zapewnienia maksymalnego wykorzystania eksploatowanych kopalin

OZK.1.3.2 Wprowadzenie zapisów w PZP gmin o niezagospodarowywaniu terenów nieeksploatowanych złóż

Tabela 5 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony zasobów kopalin na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.201
Powiat Rawski	W okresie sprawozdawczym Starosta Rawski wydał dwie decyzję o wydobywaniu kopalin ze złóż na terenie powiatu, tj: - Koncesja na wydobywanie kopalin ze złoża „ZABŁOCIE” SAB.II.6522.2.9.2014.AL 20.02.2015r. PPHU „BETO-TRANS” Józef Piejak, ul. Środkowa 38, 96-332 Radziwiłłów Dz. nr 46/4, 46/6, 46/8, obręb Zabłocie, gm. Sadkowie - Koncesja na wydobywanie kopalin ze złoża „LUBANIA” SAB.II.6522.2.1.2015.AL 29.04.2015r. Sęk Grzegorz „Żwir”, Lubania 1, 96-208 Lubania Część dz. nr 639/1, obręb Lubania, gm. Sadkowie
Marszałek Województwa Łódzkiego	W okresie sprawozdawczym Marszałek Województwa Łódzkiego wydał dwie decyzję o wydobywaniu kopalin ze złóż na terenie powiatu, tj: - Decyzja w sprawie udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża kruszywa naturalnego (piasku) „ŁASZCZYN III” położonego w miejscowości Łaszczyn, gmina Cielądz, RŚV.7422.164.2016.MK z dnia 20.02.2017 r. „Handel Hurtowy i Detaliczny Machnicki Benedykt” ul. Reymonta 12a, 96-200 Rawa Mazowiecka, - Decyzja w sprawie udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża kruszywa naturalnego (piaski skaleniowo - kwarcowe) „ŁASZCZYN IV” położonego w miejscowości Łaszczyn, gmina Cielądz, RŚV.7422.89.2016.MK 22.11.2016 r. F.P.H.U. „TRANSBET” Henryk Idzikowski Regnów 100, 96-232 Regnów

Źródło: Starostwo Powiatowe w Rawie Mazowieckiej, Marszałek Woj. Łódzkiego

Na terenie powiatu rawskiego głównymi surowcami mineralnymi są kruszywa naturalne i ilaste ceramiki budowlanej. Według danych zamieszczonych w bilansie zasobów złóż kopalin na terenie powiatu rawskiego zalegają złoża eksploatawane:

- piasków i żwirów:
 - „ŁASZCZYN III” zasoby geologiczne 439 190 Mg,
 - „NIEMGŁOWY” zasoby geologiczne 114 202 Mg,
 - „SIERZCHOWY” zasoby geologiczne 204 748 Mg,
 - „SIERZCHOWY I” zasoby geologiczne 287 002 Mg, a po przeniesieniu koncesji zasoby geologiczne wynosiły 265 222 Mg – wygaszona,
 - WOLA CHOJNATA I” zasoby geologiczne 406 766 Mg,
 - „OSSOWICE” zasoby geologiczne 129 831 Mg – wygaszona,
 - „STARA WOJSKA III” zasoby geologiczne 81 291 Mg,
 - „LINKÓW I” zasoby geologiczne 534 495 Mg,
 - „RAWA MAZOWIECKA II” zasoby geologiczne 258 835 Mg,
 - „REGNÓW” zasoby geologiczne 196 370 Mg,
 - „ZABŁOCIE” zasoby geologiczne 246 996 Mg,
 - „LUBANIA” zasoby geologiczne 417 328 Mg.

Na terenie powiatu występują też surowce ilaste ceramiki budowlanej oraz surowce okrucowe. Zasoby jedyne udokumentowanego złoża surowców ilastych Duchowizna położone w obrębie miasta Rawa Mazowiecka sięgają 82 tys. Mg. Ponieważ, na terenie powiatu nie jest prowadzona produkcja cegieł, obecnie złoża ilów zastoiskowych nie jest eksploatawane od wielu lat.

Zgodnie z obowiązującym prawem po zakończeniu eksploatacji złóż należy zrehabilitować teren gruntów, na których prowadzono prace wydobywcze. Rekultywację należy zakończyć w terminie 5 lat od zaprzestania działalności. Kierunki rekultywacji gruntów poeksploatacyjnych złóż na terenie powiatu rawskiego przybrały charakter leśny, wodny (akwen wodny) i rekreacyjny. W okresie sprawozdawczym Starosta Rawski nie wydał decyzji ustalającej kierunek rekultywacji.

3.6. Gospodarka wodnościekowa

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

WŚ1.1.1 Budowa oczyszczalni przydomowych (w szczególności na terenach zabudowy rozproszonej, gdzie nie planuje się budowy oczyszczalni w okresie perspektywicznym)

WŚ1.1.2 Modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków komunalnych na terenie powiatu

WŚ1.1.3 Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Powiatu

WŚ1.1.4 Budowa kanalizacji deszczowej w drogach na terenie Powiatu

WŚ1.2.1 Rozbudowa sieci wodociągowej

WŚ1.2.2 Modernizacja ujęć wody oraz stacji uzdatniania

WŚ1.3.1 Edukacja mieszkańców gmin w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)

WŚ1.3.2 Rozpoznanie problemu starych studni gospodarskich – ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem

WŚ1.3.3 Organizacja cyklu spotkań z rolnikami w zakresie propagowania tzw. dobrych praktyk rolniczych w celu zmniejszenia zanieczyszczeń obszarowych przez związki biogenne

WŚ1.3.4 Wykonanie działań dotyczących rozpoznania problemu oczyszczania wód deszczowych ze szczególnym uwzględnieniem terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, dróg gminnych oraz parkingów

Tabela 6 Stan realizacji działań w zakresie Gospodarki wodnościekowej na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Gmina Cielądz	MODERNIZACJA UJĘĆ WODY ORAZ STACJI UZDATNIANIA Modernizacja stacji uzdatniania wody w Sierzchowach: 331.000,00 zł, Modernizacja wieży ciśnień w Cielądzu za kwotę 59.665,00 zł. BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ NA TERENIE POWIATU Budowa przyłącza kanalizacyjnego w Cielądzu – 20.066 zł, ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ Dokumentacja modernizacji wodociągu w Sierzchowach: 59.241,05 zł, MODERNIZACJA I BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE POWIATU Dokumentacja funkcjonalno-użytkowa modernizacji oczyszczalni ścieków: 17.500,00 zł,
Gmina Rawska	MODERNIZACJA UJĘĆ WODY ORAZ STACJI UZDATNIANIA Modernizacja SUW w Teodozjowie na kwotę 863 650,65 zł. Całość prac zakończona do 15.05.2015. Uzyskano Pozwolenie na użytkowanie. Zadanie współfinansowane przez PROW – 367 232 zł, WFOŚiGW w Łodzi – 223 416 zł dotacja i 223 416 zł pożyczka niskoprocentowa. ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ Budowa sieci wodociągowej Biała Rawska ul. 15-Grudnia -Marchaty – I etap na kwotę 376 576,70 zł W ramach zadania wykonano: budowa nowej sieć wodociągowa Ø 160mm o długości 2630 mb. wymian istniejący przyłączy - 23 szt. o łącznej długości 182 mb. Zadanie jest współfinansowane z pożyczki z WFOŚiGW w Łodzi w kwocie 263 579,00zł. Opracowanie dokumentacji technicznej budowy sieci wodociągowej Przyłuski – Stara Wieś na kwotę 12 047,85 zł. W ramach zadania wykonano: Zakupiono mapy do przygotowania SIWZ do ogłoszenia przetargu. Dokumentacja wraz z uzgodnieniami z właścicielami działek została odebrana w dniu 15.12.2016 r. Łączna długość sieci wynosi 2099,2 mb oraz przyłącza wodociągowe do Szkoły Podstawowej i remizy OSP. Opracowanie dokumentacji technicznej budowy sieci wodociągowej; Podsędkowice-Dańków-Aleksandrów-Franklin-Rzeczków-Błazejewice-Pachy na kwotę 69 052,20 zł. BUDOWA OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH Udzielono dotacji dla mieszkańców gminy na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków – 3 szt. w sumie 12.000,00 zł
Gmina Rawa Mazowiecka	MODERNIZACJA UJĘĆ WODY ORAZ STACJI UZDATNIANIA Przebudowa i rozbudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Pukinin. Kwota ogółem projektu: 1.352 472,54 zł. Kwota dofinansowania: 792 428,00 zł Renowacja studni na SUW w Wałowicach - 24.550,80 zł BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ NA TERENIE POWIATU Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przykanalikami w Konopnicy i Żydomicach Kwota ogółem projektu: 1.634.556,25 zł. Kwota dofinansowania z PROW: 996.680,00 zł Kwota dofinansowania z WFOŚiGW: 243.048,00 zł

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ Budowa wodociągu i kanalizacji Rossocha-Kurzeszyn - 2 725 000,00 zł BUDOWA OCZYSZCZALNI PRZYDOMOWYCH Dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków otrzymało 8 rodzin z terenu gminy - 40 000,00 zł. Ponadto dokonano modernizacji 5 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków na kwotę - 46 081,00 zł
Miasto Rawa Mazowiecka	BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ NA TERENIE POWIATU ROZBUDOWA SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACYJNEJ BUDOWA KANALIZACJI DESZCZOWEJ W DROGACH NA TERENIE POWIATU Budowa kanału sanitarnego wraz z odejściami bocznymi w ulicach Opoczyńskiej i Paska w Rawie Mazowieckiej. Przedsięwzięcie inwestycyjne obejmowało budowę kanału sanitarnego Dn 250 mm o długości 1035,74 m, z rur PCV-U w ulicach Opoczyńskiej i Paska na odcinku od istniejącego kanału sanitarnego w ul. Opoczyńskiej do ul. Reymonta wraz z 47 szt. odejść bocznych o łącznej długości 287,69 m z rur PCV-U. Inwestycja będzie sfinansowana z środków własnych Spółki RAWiK w kwocie brutto 934 392,62 PLN. Budowa sieci wodociągowej w ul. Jeziorańskiego, ul. Reymonta i ul. Krzywe Koło w Rawie Mazowieckiej. Długość całkowita sieci wynosi 237,73 m oraz budowy sieci wodociągowej wraz z fragmentami przyłączy w ul. Reymonta w rejonie ul. Jeziorańskiego w kierunku zachodnim - długość całkowita sieci wynosi 760,81 m. W tym samym czasie wskazany Wykonawca prowadził równoległe roboty budowlane w zakresie: budowy sieci wodociągowej w ul. Krzywe Koło na odcinku od ul. Łowickiej do ul. Zamkowej w Rawie Mazowieckiej o długości 159,57 m wraz z przebudową fragmentów przyłączy wodociągowych. Inwestycja została sfinansowana ze środków własnych Spółki RAWiK w kwocie ponad 400 tys. z czego 85% wydatkowanej kwoty, Spółka zamierza zrefundować ze środków dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. W dniu 05.09.2016 r. Rawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. zawarły umowę z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie na dofinansowanie nowych inwestycji. W wyniku pozytywnej oceny dokumentacji aplikacyjnej, projekt pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Rawa Mazowiecka – Faza II”, uzyskał dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności, w ramach Priorytetu II „Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu”, Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020. Objęte umową zadania inwestycyjne są kontynuacją Fazy I projektu dot. uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Rawa Mazowiecka i obejmują najpilniejszy do realizacji zakres prac dotyczący rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, uwzględniony w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Spółki Rawskie Wodociągi i Kanalizacja na lata 2016-2020. Zakres projektu ustalono na podstawie analizy obecnego stanu systemu wodociągowo-kanalizacyjnego. Realizacja obejmuje: 1. Budowę i modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej poprzez: • Budowę sieci kanalizacji sanitarnej dla terenu osiedla mieszkaniowego w Rawie Mazowieckiej w rejonie ulic: Dolna, Asnyka i Zapolskiej, • Budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Opoczyńskiej, Paska wraz z odejściami bocznymi, • Budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Reymonta do ul. Jeziorańskiego do granic miasta,

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	• Budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Jeziorańskiego wraz z rurociągiem tłocznym, • Budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Staffa, Żeromskiego, Krasickiego, Dąbrowskiej, • Budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Fredry, • Renowację kanalizacji sanitarnej w ul. Zwolińskiego, • Budowę sieci wodociągowej dla terenu osiedla mieszkaniowego w Rawie Mazowieckiej w rejonie ulic: Dolna, Asnyka, Zapolskiej, • Sterowanie i monitoring Ujęcia Wody Boguszyce, 2. Modernizację miejskiej oczyszczalni ścieków w Żydomicach poprzez: • Zakup i montaż modułu kogeneracyjnego pozyskującego dodatkową energię z odnawialnych źródeł tj. z biogazu, • Zakup i montaż wagi samochodowej na terenie oczyszczalni ścieków, • Wyposażenie technologiczne w komorze denitryfikacji, • Modernizację studni osadu surowego, • Renowację powierzchni zbiornika denitryfikacji i zbiornika defosfatacji, • Modernizację budynku po stacji trafo, • Zakup i montaż przepływomierza dla odcieków z wirówki, • Zakup i montaż przepływomierza do tłuszczy, • Dostosowanie (adaptację) zbiornika odcieków z wirówki na zbiornik odpadów, • Montaż sita bębnowego przed stacją zlewną ścieków. Termin zakończenia wszystkich zadań w ramach projektu pn. „Uporządkowanie Gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Rawa Mazowiecka – Faza II zaplanowano na koniec 2020 roku. Realizacja projektu będzie miała korzystny wpływ na obszar Natura 2000 „Dolina Rawki”, jak również rezerwat wodny „Rawka”. Wdrożenie projektu przyczyni się do poprawy warunków życia, zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz wpłynie na zachowanie równowagi ekologicznej Ziemi Rawskiej. W dniu 30.06.2016 r. Spółka Rawskie Wodociągi i Kanalizacja zawarła umowę na realizację zadania dotyczącego budowy nowego zespołu kogeneracyjnego wraz z infrastrukturą techniczną na terenie oczyszczalni ścieków Żydomic. Aktualnie na terenie oczyszczalni ścieków biogaz powstający podczas fermentacji osadów spalany jest w kotłowni z palnikami i kotłami przystosowanymi do spalania biogazu. Kotłownia zasila w energię ciepłą: obiegi technologiczne podgrzewu osadów w wymiennikach WKFz i obiegi centralnego ogrzewania i centralnej wody użytkowej oczyszczalni. Biogaz magazynowany jest w zbiorniku biogazu o pojemności 1000 m³. W przypadku napełnienia zbiornika biogazu, biogaz spalany jest w pochodni. Ciepło to nie jest optymalnie wykorzystywane. Zakres obejmował zabudowanie modułu kogeneracyjnego o mocy elektrycznej około 190 kW, w budynku stacji transformatorowej pomiędzy rozdzielnią niskiego napięcia, a kotłownią gazową. Celem inwestycji było przetworzenie energii chemicznej zawartej w paliwie gazowym na wyprodukowaną w skojarzeniu energię elektryczną i energię ciepłą do wykorzystania na potrzeby własne oczyszczalni ścieków. Wpłynie to min. na oszczędności w poborze energii. W dniu 24 listopada 2016 r. w Urzędzie Miasta Rawa Mazowiecka zostało zawarte Porozumienie Międzygminne w sprawie wzajemnego powierzenia przez Gminę Rawa Mazowiecka i Miasto Rawa Mazowiecka zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Strony Porozumienia Międzygminnego są jednostkami samorządu terytorialnego, na których obszarze prowadzą działalność wodociągowo-kanalizacyjną: Rawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. zwana dalej „RAWiK”, której jedynym udziałowcem jest Miasto Rawa Mazowiecka i Gminny Zakład d/s Eksploatacji Wodociągów i Kanalizacji w Rawie Mazowieckiej zwany dalej „GZEWiK”, zakład budżetowy Gminy Rawa Mazowiecka. EDUKACJA MIESZKAŃCÓW GMIN W ZAKRESIE RACJONALNEGO GOSPODAROWANIA ZASOBAMI WODNYMI NA POZIOMIE GOSPODARSTWA DOMOWEGO) Budowa ścieżki edukacyjnej „Eko – Filtrem do Rawki” na terenie miejskiej oczyszczalni ścieków w Żydomicach. Zadanie zostało zrealizowane dzięki dofinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach działania Edukacja Ekologiczna. Ścieżka została wyposażona w ciągi piesze z kostki betonowej, zagospodarowana zielenią i drewnianą architekturą. Składa się z 7 przystanków wyposażonych w tablice informacyjno-dydaktyczne, tabliczki gatunkowe roślin, gry plenerowe, ławki, kosze, kamienne źródło, oczko z kaskadą wodną oraz budki lęgowe dla ptaków. Cała architektura jest zaprojektowana w sposób umożliwiający zwiedzającym pozyskanie praktycznej wiedzy ekologiczno-przyrodniczej. Spółka „RAWiK” sprawdza popularność korzystania z poidełek w szkołach Po około 6 miesiącach od momentu uruchomienia programu „Fontanny wody pitnej dla Szkół w Rawie Mazowieckiej”, Spółka Rawskie Wodociągi i Kanalizacja uruchomiła konkurs plastyczny pn. „Na wodną nutę”. Celem konkursu było sprawdzenie wiedzy wśród uczniów korzystających z poidełek nt. szeroko pojętej ochrony środowiska. Po rozstrzygnięciu konkursu można stwierdzić, że inwestycja w ekologię się opłaca.
Gmina Regnów	MODERNIZACJA I BUDOWA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE POWIATU Budowa oczyszczalni ścieków wraz z ogrodzeniem przy szkole w Regnowie (62 758 zł) ROZBUDOWA SIECI WODOCIAĞOWEJ Budowa sieci wodociągowej Nowy Regnów-Annosław 600 m na kwotę 6 832,00 zł. W ramach zadania wykonano mapy d/c projektowych, projekt budowlany oraz wodociąg.
Gmina Sadkowie	MODERNIZACJA UJĘĆ WODY ORAZ STACJI UZDATNIANIA i ROZBUDOWA SIECI WODOCIAĞOWEJ Wydatki inwestycyjne związane z budową i przebudową sieci wodociągowej na terenie gminy Sadkowie na kwotę 2 934 128,48 zł. W ramach zadania wykonano budowę stacji uzdatniania wody w miejscowości Studzianki i przebudowa stacji uzdatniania wody w miejscowości Kaleń oraz budowa sieci wodociągowej w Gminie Sadkowie na kwotę 1 662 944,04 zł oraz rozbudowę sieci wodociągowej z ujęcia w Kaleniu o miejscowości Sadkowie, Celinów, Paprotnia, N. Lutobory, Gogolin na kwotę 1 260 680,00 zł. Budowa i przebudowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Nowe Sadkowie, Trębaczew, Lubania, Kłopotczyn, Nowy Kłopotczyn, Zaborze na kwotę 115 620,00 zł BUDOWA KANALIZACJI SANITARNEJ NA TERENIE POWIATU Przebudowa sieci kanalizacyjnej i przepompowni ścieków w Kaleniu
Powiat Rawski	W latach 2015-2016 Starosta Rawski wydał następujące decyzje zezwalające na szczególne korzystanie z wód, tj: na pobór wód podziemnych na potrzeby nawadniania upraw sadowniczych

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	• w miejscowości Wilcze Piętki, gm. Biała Rawska (data wydania decyzji 05.01.2015r.); • w miejscowości Lubania, gm. Sadkowice (data wydania decyzji 09.03.2015r.); • w miejscowości Kaleń, gm. Sadkowice (data wydania decyzji 25.06.2015r.); • w miejscowości Byki, gm. Biała Rawska (data wydania decyzji 01.09.2015r.); • w miejscowości Gośliny, gm. Biała Rawska (data wydania decyzji 30.11.2015r.); • w miejscowości Biała Rawska, gm. Biała Rawska (data wydania decyzji 28.12.2015r.); na pobór wód podziemnych z ujęcia grupowego wodociągu wiejskiego: • w miejscowości Wałowice, gm. Rawa Mazowiecka oraz odprowadzanie oczyszczonych wód popłucznych ze stacji uzdatniania wody do rowu melioracyjnego (data wydania decyzji 20.07.2016r.); • w miejscowości Boguszyce, gm. Rawa Mazowiecka oraz odprowadzanie oczyszczonych wód popłucznych ze stacji uzdatniania wody do zbiornika wodnego TATAR (data wydania decyzji 04.10.2016r.); na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych oraz ścieków przemysłowych do wód i do ziemi: • wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Podlas, gm. Rawa Mazowiecka (data wydania decyzji: 19.06.2015r.); • wprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego w miejscowości Rawa Mazowiecka (data wydania decyzji: 03.09.2015r.); • wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Nowy Trębaczew, gm. Sadkowice (data wydania decyzji: 04.09.2015r.); • wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Cielądz, gm. Cielądz (data wydania decyzji: 01.04.2016r.); • wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Rawa Mazowiecka (data wydania decyzji: 02.09.2016r.); • wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Rawa Mazowiecka (data wydania decyzji: 19.07.2016r.); • wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Nowy Trębaczew, gm. Sadkowice (data wydania decyzji: 21.07.2016r.); • wprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego w miejscowości Rawa Mazowiecka (data wydania decyzji: 13.09.2016r.); • wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Dańków, gm. Biała Rawska (data wydania decyzji: 17.10.2016r.); • wprowadzanie oczyszczonych ścieków przemysłowych, będących mieszaniną wód popłucznych oraz wód opadowych i roztopowych, do rzeki Rawki w km 81+155 biegu rzeki (data wydania decyzji: 02.12.2016r.);

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	- wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi w miejscowości Rawa Mazowiecka (data wydania decyzji: 25.11.2016r.); Ponadto: - pozwolenie pobór wód podziemnych z ujęcia wód podziemnych na potrzeby sortowni i chłodni owoców w Sadkowicach, gm. Sadowice (data wydania decyzji 02.12.2016r.); - pozwolenie na zatrzymywanie wody w istniejącym rowie w miejscowości Nowe Szwejk, gm. Sadowice (data wydania decyzji: 29.04.2015r.);

Źródło: Starostwo Powiatowe w Rawa Mazowieckiej, Gminy Powiatu Rawskiego

Mieszkańcy powiatu rawskiego zaopatrywani są w wodę do spożycia z 21 wodociągów publicznych, która jest uzdatniana w 18 stacjach uzdatniania wody. W 3 wodociągach woda nie wymaga uzdatniania. Stan sanitarnotechniczny budynków stacji uzdatniania wody jest dobry. Na bieżąco prowadzone są prace konserwacyjne urządzeń wodnych. Jakość wody w nadzorowanych wodociągach publicznych odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku, poz. 1989 i nadaje się do spożycia.

Liczba wodociągów w stosunku do roku ubiegłego nie uległa zmianie i wynosi w poszczególnych gminach:

- gmina Rawa Mazowiecka – 8 wodociągów publicznych
- gmina Biała Rawska – 3 wodociągi publiczne
- gmina Cielądz – 3 wodociągi publiczne
- gmina Regnów – 1 wodociąg publiczny
- gmina Sadowice – 4 wodociągi publiczne
- miasto Biała Rawska – 1 wodociąg publiczny
- miasto Rawa Mazowiecka – 1 wodociąg publiczny

Wszystkie wodociągi oparte są na 35 studniach głębinowych, które ujmują czwartorzędowe i jurajskie warstwy wodonośne charakteryzujące się dużą czystością i stabilnością składu. Przekroczenia dopuszczalnych stężeń w 30 studniach głębinowych dotyczą jedynie żelaza i manganu, które usuwane są w procesie uzdatniania wody.

W ramach monitoringu jakości wody państwowy powiatowy inspektor sanitarny pobiera próbki wody do badań, wykonuje badania wody w zintegrowanym merytorycznie laboratorium PIS woj. łódzkiego – w laboratorium PSSE w Skierniewicach, prowadzi wykaz przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, urządzeń wodociągowych i miejsc pobierania próbek wody objętych monitoringiem jakości wody. Ponadto otrzymuje od producentów wody wyniki badań jakości wody przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej, które gromadzi, weryfikuje, analizuje, ocenia i przekazuje do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi.

Decyzje PPIS w Rawie Mazowieckiej stwierdzające przydatność wody do spożycia otrzymują właściciele i zarządcy wodociągów, którzy zobowiązani są do informowania mieszkańców na swoim terenie o jakości wody do spożycia.

Producentami wody na terenie powiatu rawskiego są:

- Rawskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o. – Rawa Mazowiecka, ul. Słowackiego 70 nadzorujące 1 wodociąg publiczny w Rawie Mazowieckiej,

- Gminny Zakład ds. Eksploatacji Wodociągów i Kanalizacji – Rawa Mazowiecka, ul. Al. Konstytucji 3 Maja 32 – nadzorujący 7 wodociągów publicznych na terenie gminy Rawa Mazowiecka (Boguszyce, Wałowice, Zagórze, Pukinin, Wilkowice, Huta Wałowska, Kurzeszyn),
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej – Żurawia 1, gm. Biała Rawska – nadzorujący 4 wodociągi publiczne (Biała Rawska, Babusk, Teodozjów, Galinki),
- CEWOKAN Sp. z o. o. – 99 – 400 Łowicz, ul. Sochaczewska 52 nadzorujący 1 wodociąg publiczny w Regnowie,
- Urząd Gminy – Cielądz – nadzorujący 3 wodociągi publiczne (Cielądz, Kuczyzna, Sierzchowy),
- Urząd Gminy – Sadkowice – nadzorujący 4 wodociągi publiczne (Kaleń, Kłopoczn, Skarbkowa, Studzianki),
- Zakład Doświadczalny – Rossocha, Sp. z o.o. – Rossocha 1 – nadzorujący 1 wodociąg zakładowy w Rossosze.

Na terenie powiatu rawskiego uzdatnianie wody polega głównie na odżelazianiu i odmanganianiu. Bez systemu uzdatniania wody surowej (podawanej bezpośrednio do sieci z ujęcia głębinowego) pracują trzy wodociągi: w Kaleniu, Cielądzu i Hucie Wałowskiej, gdzie woda pod względem mikrobiologicznym i składu fizyko-chemicznego odpowiada wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach urzędowej kontroli jakości wody w roku 2016 pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 73 próbki wody do spożycia przez ludzi. Woda do spożycia z wodociągów publicznych na terenie powiatu rawskiego badana była w ramach nadzoru sanitarnego jak i w ramach tzw. kontroli wewnętrznej przez producentów wody w zakresie: mikrobiologicznym, organoleptycznym oraz fizyko-chemicznym. Częstotliwość poboru próbek wody uzależniona jest od ilości produkowanej wody. Z wodociągu publicznego w Rawie Mazowieckiej woda do badania pobierana jest 1 raz na dwa miesiące, w wodociągach produkujących od 100 – 1000 m³/dobę – 1 raz na kwartał, z wodociągów produkujących poniżej 100m³/dobę woda pobierana jest do badań 2 razy w roku. Z taką samą częstotliwością badana jest woda przez producentów wody. Na podstawie sprawozdań z badań wody - PPIS w Rawie Mazowieckiej wydaje decyzje stwierdzające przydatność wody do spożycia.

W roku sprawozdawczym 2016 roku wydanych zostało 60 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia.

Najistotniejsze z punktu widzenia ochrony wód i zasobów wodnych są zadania dotyczące usprawnienia gospodarki wodno-kanalizacyjnej. W okresie 2015-2016 na terenie gmin powiatu rawskiego praktycznie na terenie każdej gminy i miasta postępowały prace związane ze skanalizowaniem. W ramach prac nad gospodarką wodno-ściekową wybudowano, zmodernizowano lub zbudowano około 10 odcinków sieci wodociągowej, a także rozbudowano sieć kanalizacji sanitarnej na 8 odcinkach. Do końca 2016 roku na inwestycje związane z siecią wodociągową i stacjami uzdatniania wody wydankowano ponad 8 mln złotych oraz ponad 15 mln na inwestycje związane z budową sieci kanalizacyjnej i modernizacją bądź budową oczyszczalni ścieków. Nie można pominąć faktu, iż na terenach gmin, gdzie nie opłacalny jest koszt budowy sieci kanalizacji sanitarnej, buduje się przydomowe oczyszczalnie ścieków. Mieszkańcy otrzymują dofinansowanie do budowy i modernizacji tych urządzeń.

3.7. Ochrona powietrza

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

P.1.1.1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

P.1.1.2 Realizacja „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”

P.1.1.3 Tworzenie lokalnych sieci ciepłowniczych i podłączanie do nich budynków z indywidualnymi paleniskami domowymi

P.1.2.1 Modernizacja układu drogowego w powiecie

P.1.2.2 Budowa i organizacja tras rowerowych

P.1.3.1 Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie wpływu spalania paliw złej jakości oraz odpadów w paleniskach domowych na stan czystości powietrza, możliwości oszczędzania energii oraz promocji korzystania z transportu zbiorowego oraz transportu rowerowego

P.1.4.1 Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń

P.1.4.2 Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego

Tabela 7 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony powietrza na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Gmina Cielądz	MODERNIZACJA UKŁADU DROGOWEGO W POWIECIE Poniżej przedstawiono remonty dróg na terenie gminy Cielądz: • dotacja na zadania inwestycyjne remont drogi powiatowej Cielądz-Regnów wraz z budową chodnika w wysokości 100 000,00 zł • nadzór nad robotami drogowymi, koszenie poboczy, remonty dróg gminnych, transport kruszywa i pospółki, profilowanie dróg gminnych na kwotę 34 091,82 zł, • remont drogi gminnej w Małej Wsi na kwotę 81 774,64 zł • remont drogi gminnej w Komorowie na kwotę 13 671,41 zł + 16 734,19 zł FS • remont drogi gminnej w Brzozówce na kwotę 81 093,92 zł • remonty dróg gminnych (zakup i transport kruszywa i pospółki, profilowanie dróg w miejscowościach: Grabice, Mała Wieś, Gortatowice, Gułki, Stolniki, Mroczkowice, Cielądz, Wisówka, Zuski, Wylezinek) na kwotę 76 705,08 zł • remont drogi w Niemgłowach: 11 186,85 zł, • remont drogi gminnej w Niemgłowach: 24.000,00 zł. • remont dróg gminnych, utwardzenie betonowe w miejscowościach: Brzozówka, Komorów, Cielądz, Gułki, Wisówka, Stolniki, Mroczkowice: 69.804,45 zł. • przebudowa drogi gminnej w Ossowicach, powierzchnia asfaltowa: 16.301,11 zł. SPEŁNIENIE STANDARDÓW, JAKOŚCI POWIETRZA POPRZEC OGRANICZENIE EMISJI Z PROCESÓW SPALANIA PALIW, OGRANICZENIE NISKIEJ EMISJI, ZMNIEJSZENIE ZAPOTRZEBOWANIA NA ENERGIĘ Wykonanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Cielądz 20.787,00 zł
Gmina Rawska	MODERNIZACJA UKŁADU DROGOWEGO W POWIECIE Przekazano dla powiatu rawskiego dotacje na remont drogi: – Dotacja dla Powiatu Rawskiego na remont drogi powiatowej nr 4101E na kwotę 342 430,65 zł. W ramach zadania: – Dotacja do remontu drogi powiatowej Nr 4101E na odcinku Biała Rawska - Rzeczków – 222 044,00zł – Dotacja do remontu drogi powiatowej Nr 4103E w Dańkowie – 40.000,00zł.

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	- Dotacja do zakupu tłucznia na drogę powiatową Nr 1321E w miejscowościach Zakrzew – Narty 19993,65zł. - Dotacja na budowę chodników przy drogach powiatowych w; Zakrzewie i Starej Wsi – 60 393, 00zł. Remont dróg gminnych (nakładka z masy asfaltowej gr. 4 cm) na powierzchni 87,76 km. W tym droga Babsk-Studzianek-Gołyń-Chrząszczew na pow. 22,56 km za kwotę 612.138,53 zł, pozyskane dofinansowanie z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi – 115.790,00 zł. Modernizacja drogi dojazdowej: Szczuki-Konstantynów -Nowy Chodnów na kwotę 142 889,35 zł W ramach zadania wykonano modernizację drogi dojazdowej: Szczuki – Konstantynów – Nowy Chodnów została odebrana w sierpniu 2015 r. Otrzymano dotację z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi z FOGR wysokości 63 930,00zł Budowa i modernizacja dróg gminnych na kwotę 907 495,18 zł. Wykonawcy wyłonieni zgodnie z Prawem zamówień publicznych w ramach zadania wykonali nakładki asfaltowe na powierzchni 30 tys m² budowy i przebudowy chodników z realizacją do 31.08.2015 Przebudowa drogi gminnej Nr 113004E na odcinku Rzeczków- Błażejewice - Niemirowice na kwotę 34 440,00 zł Wyłoniona w drodze zapytania ofertowego firma projektowa dokumentację techniczną dostarczyła do urzędu 16.08.2015.W dniu 29.10.2015 r. uzyskaliśmy zaświadczenie o braku sprzeciwu do dokumentacji i przyjęciu zgłoszenia przebudowy tej drogi. W dniu 30.10.2015 r. został złożony wniosek o dofinansowanie w ramach ‘programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019’ w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi. Wniosek przeszedł pozytywnie ocenę formalną i merytoryczną i jest na 22 pozycji listy rankingowej drogi gminne na 48 ocenionych pozytywnie wniosków. Przebudowa Drogi gminnej Nr 113004E Rzeczków – Błażejewice-Niemirowice na kwotę 1 193 920,00 zł. Na realizację pozyskano dofinansowania z: PRGiPID /2016, FOGR, Starostwa Powiatowego w Rawie Maz.W dniu 24 czerwca podpisano umowę z wykonawcą PRD-M Piotrków Trybunalski za kwotę 1 185 720,00zł. Inspektor nadzoru wyłoniony w drodze zapytania ofertowego za kwotę 8 200,00zł. Prace odebrano 12.10.2016. Źródła finansowania; • budżet państwa - 50,00%/ PRGiPID / • budżet województwa – 44,05% / FOGR / • budżet powiatu – 5,5% • budżet gminy - 0,45% Przebudowano odcinek drogi o długości 3191,0 mb podnosząc nośność drogi do kat. KR-2. Przebudowa odcinków dróg poprzez wykonanie nakładki asfaltowej w miejscowościach; Antoninów, Babsk, Byki, Chodnów, Chrząszczewek, Franopol, Gołyń, Janów na kwotę 591 008,09 zł Wykonawcy wyłonieni zgodnie z prawem zamówień publicznych; - PRD-M Piotrków Tryb. – 581 408,09zł. Inspektor nadzoru za kwotę 9 600,00zł. Prace wykonano terminowo. Wykonano nakładki asfaltowe na dług. 7130mb na powierzchni 25530m². Budowa chodnika przy bloku ul Mickiewicza 42 na kwotę 19 913,24 zł. Wykonawca wyłoniony w drodze UZP prace wykonał zgodnie z umową i odebrano 14.12.2016. Łączna powierzchnia wybudowanego chodnika wynosi 224m². Opracowanie projektu technicznego przebudowy ulicy Polnej na odcinku od ul. Narutowicza do ul. Klonowej na kwotę 9 840,00 zł. Wykonawca wyłoniony w drodze UZP za 9 840,00zł wykonała dokumentację projektową w terminie 30.10.2016.

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	Posiadamy prawomocne zgłoszenie wykonania prac budowlanych. Projekt obejmuje 300mb drogi. Opracowanie projektu technicznego i budowa ulicy przy bloku TBS na kwotę 13 530,00 zł. Wykonawca wyłoniony w drodze UZP za 13 530,00zł wykonał dokumentację projektową do 30.08.2016 Posiadamy prawomocne zgłoszenie wykonania prac budowlanych. Projekt obejmuje budowę nowej drogi o długości 250mb. z wszystkimi jej elementami / jezdnia, chodnik, odwodnienie, miejsca postojowe/. Przebudowa chodnika przy ulicy Klonowej na kwotę 29 526,15 zł. Wykonawca wyłoniony w drodze UZP w terminie do 31.05.2016 wykonała prace za 29 526,15zł. Łączna powierzchnia nowego chodnika wynosi 420m2 Opracowanie dokumentacji technicznej przebudowy drogi gminnej nr 113010E Dańków – Pachy na kwotę 129 150,00 zł W drugim przetargu został wybrany wykonawca za kwotę 129 150,00zł. W dniu 21.12.2016 został złożony wniosek o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej do Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej. I zapłacono wykonawcy 60% wartości umowy. Pozostałe 40% dla projektanta zostanie wypłacone w I półroczu 2017 z środków nie wygasających, po uzyskaniu decyzji ZRID. Długość zaprojektowanej drogi wynosi 2590 mb. Podziały geodezyjne działek gruntu w ilości 56 szt. Budowa chodników i ułożenie kostki w miejscowościach; Babsk, Grzymkowice, Szwejki Małe, Stara Wieś na kwotę 22 115,75 zł. Wykonano ułożenie kostki na przystankach autobusowych w Babsku za kwotę 4 981,50zł./ w obrębie przystanku autobusowego /, w Szwejkach Małych 6 900,00zł. Projekt budowy chodnika w Grzymkowicach / 900 mb/wykonała firma Archivision i obecnie trwa procedura uzyskania pozwolenia na prowadzenie robót budowlanych. W Starej Wsi wybudowano 27m2 chodnika w obrębie szkoły. Dotacja dla Powiatu Rawskiego na remont drogi powiatowej nr 4123E na kwotę 336 199,21 zł. Realizacja zadań na drogach powiatowych została rozliczona w listopadzie. Prace budowlane wykonywane były na odcinkach drogi powiatowej w Józefowie i Szczukach. Łączna długość przebudowanej drogi wyniosła 1400mb. Powiat pozyskał dofinansowanie z PRGiPID /2016. TWORZENIE LOKALNYCH SIECI CIEPŁOWNICZYCH I PODŁĄCZANIE DO NICH BUDYNKÓW Z INDYWIDUALNYMI PALENISKAMI DOMOWYMI Modernizacja sieci ciepłowniczej w Białej Rawskiej na kwotę 645 176,28 zł. W ramach zadania wyłoniony został wykonawca za 291 555,51 zł. (wymiana starej sieci ciepłej o dług. 615 mb na sieć z rur preizolowanych o grubości izolacji 125mm o łącznej długości 673mb z system alarmowy miejsca przecieku oraz wykonano nowe sieci ciepłne wewnątrz budynków o długości 58mb). Przyłącza ciepłne do bloków Mickiewicza 14 i 16 za 7378,77zł. Wymiana węzłów ciepłych w budynkach przy ul. Mickiewicza; 20,14,25,29,29a,29b wykonywała firma „Erbud Industry Centrum Spółka z o. o z Łodzi za kwotę 326 193 zł. Zadanie było współfinansowane z pożyczki z WFOŚiGW w Łodzi w kwocie 514 179, 00 zł. TERMOMODERNIZACJE Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej- przebudowa budynku ośrodka zdrowia w Dańkowie wraz z termomodernizacją na kwotę 548 499,00 zł Wykonawca wyłoniony zgodnie UZP – 529 374,00zł termin realizacji 12.09.2016 Nadzór inwestorski za kwotę 8 800,00zł. W lutym 2016 r. został złożony wniosek do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi o dofinansowanie tego zadania z poddziałania 4.2.2 Termomodernizacja budynków RPO WŁ Wniosek przeszedł pozytywną ocenę formalną. Umowa na dofinansowanie zadania została podpisana 01.09.2016. Dofinansowanie dotyczyło tylko części mieszkań komunalnych. Kontrola wykonania

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	umowy była w grudniu 2016. Zadanie zostało prawidłowo zrealizowane. Termomodernizacja obejmowała budynek o powierzchni użytkowej 342,40m² / 3 mieszkania 116,8m², pomieszczenia ośrodka zdrowia 127,10m², pom. apteki 58,74m², kotłownia 8,90m², klatki schodowe i korytarze 30, 86m². Pomieszczenia ośrodka zdrowia zostały podane przebudowie i wymianie instalacji wewnętrznych do obowiązujących przepisów ministerstwa zdrowia. Przebudowano kotłownię z montażem kotła na pellet drzewny. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Biała Rawska na kwotę 9 060,00 zł. W lutym złożono wniosek do UM w Łodzi do naboru z poddziałania 4.2.2 Termomodernizacja budynków RPO Wł. Wniosek dotyczy budynków: Urzędu Miasta i Gminy w Białej Rawskiej z budynkami USC, oświaty i Kluby Abstynenckiego oraz budynku Bibliotek. Umowa na dofinansowanie prac podpisano 01.09.2016, dofinansowanie 885 481,69zł. Realizacja 2017r.
Miasto Rawa Mazowiecka	MODERNIZACJA UKŁADU DROGOWEGO W POWIECIE Zmiana układu komunikacyjnego wokół osiedla Zamkowa Wola w Rawie Mazowieckiej - kontynuacja zadania 2 788 850,18 zł. Zakres wykonanych robót: • przebudowa ulicy Mszczonowskiej na długości – 764,10 m, • budowa sieci kanalizacji deszczowej – 723,72 m, • budowa sieci kanalizacji sanitarnej – 620,41 m, • przebudowa przyłączy wodociągowych, • oznakowanie pionowe i poziome. Ponadto dla zapewnienia bezpiecznego przejazdu przez kolejkę wąskotorową dokonano przebudowy przejazdu kolejowego. Przebudowy ulicy Mszczonowskiej i ulicy Białej realizowane są w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych, stąd na realizację tych zadań przyznano miastu dotację w wysokości 1 674 672,00 zł. Przebudowa ulicy Mszczonowskiej od torowiska kolejki wąskotorowej do granic miasta Rawa Mazowiecka 2 788 850,18 zł Przebudowa ulicy Białej na odcinku łączącym rondo na skrzyżowaniu ulic: Mszczonowska – Jerozolimska - Biała z rondem Unii Europejskiej 960 081,21 zł. Zakres wykonanych robót: • przebudowa ulicy Białej na odcinku 295,18 m, • budowa kanalizacji deszczowej – 247,70 m, • budowa linii oświetlenia ulicznego, • oznakowanie pionowe i poziome. Budowa ulic osiedla Browarna w Rawie Mazowieckiej - etap I 412 782,07 zł Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy ulicy Lenartowicza i Gąsiorowskiego w Rawie Mazowieckiej 8 364,00 zł Przekazanie dotacji celowej dla Powiatu Rawskiego na budowę chodnika w ul. Księżę Domki w Rawie Mazowieckiej 49 999,44 zł TERMOMODERNIZACJE Docieplenie budynku OSP Konopnica. Kwota ogółem: 60.000 zł

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Gmina Regnów	MODERNIZACJA UKŁADU DROGOWEGO W POWIECIE Remont dróg gminnych na kwotę 22 241,70 zł Przebudowa drogi dojazdowej w Kazimierzowie (wykonanie projektu budowlanego, i położenie nawierzchni betonowej) na kwotę 16 396,66 zł Przebudowa drogi dojazdowej Annosław-Sławków (dł. 1100 mb) na kwotę 10 423, 78 zł Przebudowa drogi dojazdowej w Rylsku Małym na kwotę 97 938,74 zł. W ramach zadania opracowano mapy podziału działek pod drogę, wypis z rejestru gruntów, projekt budowlany, wykonanie nawierzchni betonowej, nadzór inwestorski. Przebudowa drogi dojazdowej w Sławkowie na kwotę 25 533,04 zł W ramach zadania opracowano mapy d/c projektowych, projekt budowlany, akt notarialny, wykonanie nawierzchni betonowej, nadzór inwestorski. Przebudowa drogi dojazdowej w Podskarbicach Królewskich na kwotę 19 782,94 zł. W ramach zadania wykonano mapy do celów projektowych oraz projekt. Budowa dróg w strefie przemysłowej w Regnowie na kwotę 20 000,00 zł. W ramach działania wykonano mapy d/c projektowych.
Gmina Sadkowice	MODERNIZACJA UKŁADU DROGOWEGO W POWIECIE Dotacja dla Powiatu Rawskiego na przebudowę drogi Sadkowice-Kaleń w wysokości 337 950,92 zł Drogi publiczne gminne na kwotę 679 758,13 zł. Kwotę wydatkowano na: zakup materiałów remontowych - 20 968,66 zł, zakup usług remontowych - 2 460,00 zł, zimowe utrzymanie i profilowanie dróg - 20 431,11 zł. Przebudowa drogi gminnej Nr 113203E Paprotnia-Celinów na kwotę 4 206,60 zł Przebudowa drogi gminnej Nr 113014E Nowe Szwejki-Rzymiec na kwotę 7 084,80 zł Przebudowa drogi gminnej Nr 113203E Lubania-Kłopotczyn na kwotę 4 981,50 zł Przebudowa drogi gminnej Nr 113207E w miejscowości Bujaly na kwotę 598 905,46 zł Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Gogolin dz. Nr 73,88, Nowe Lutobory dz. Nr 44 na kwotę 20 720,00 zł Drogi wewnętrzne na kwotę 291 644,95 zł. Kwotę wydatkowano na: zakup materiałów remontowych - 51 067,42 zł, zimowe utrzymanie i profilowanie dróg - 19 326,34 zł, usługi remontowe – 14 391,00 zł. Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Jajkowice na działce Nr 186 na kwotę 2 391,12 zł Przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowościach: Sadkowice, Celinów, Gogolin, Paprotnia, Nowe Lutobory na kwotę 59 291,50 zł Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Przyłuski na dz. nr 71 i 178 na kwotę 138 177,57 zł Przebudowa drogi w Nowym Kłopotczynie i Kłopotczynie na działkach nr: 532 na kwotę 7 000,00 zł Przebudowa kanalizacji sanitarnej w obrębie oczyszczalni ścieków w Kaleniu na kwotę 39 000,00 zł Dotacja dla Powiatu Rawskiego na remont drogi powiatowej Ryłsk Duży – Turobowice – Sadkowice – Józefów w wysokości 188 875,00 zł

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	Remonty bieżące dróg publicznych gminnych na kwotę 47 963,63 zł Remonty bieżące dróg wewnętrznych na kwotę 384 404,26 zł Budowa i przebudowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Nowe Sadkowice, Trębaczew, Lubania, Kłopoczn, Nowy Kłopoczn, Zaborze na kwotę 115 620,00 zł Przebudowa drogi gminnej Nr 113203E Paprotnia-Celinów – brak realizacji Przebudowa drogi gminnej Nr 113014E Nowe Szwejki-Rzymiec – brak realizacji Przebudowa drogi gminnej Nr 113203E Lubania-Kłopoczn – brak realizacji Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Jajkowice na działce Nr 186 – brak realizacji Przebudowa drogi wewnętrznej w miejscowości Studzianki na działkach nr 23, 46, 197 na kwotę 247 678,34 zł Przebudowa dróg wewnętrznych w miejscowościach na terenie Gminy na kwotę 49 600,00 zł Przebudowa drogi w Nowym Kłopoczynie na działce nr 532 na kwotę 5 500,00 zł Budowa chodnika w miejscowości Trębaczew na działkach nr: 371, 147/1 na kwotę 2 460,00 zł TERMOMODERNIZACJE Termomodernizacja budynku przy Zespole Szkół w Lubani na kwotę 659 621,92 zł
Powiat Rawski	MODERNIZACJA UKŁADU DROGOWEGO W POWIECIE Wykonano remonty częściowe: • emulsją i grysami na drogach: 4123 E Cielądz – Józefów, 4126 E m. na odc. Stara Wieś, 4123 E m. na odc. m. Józefów, miasto Rawa Mazowiecka, 4123 E Chodnów – Biała Rawska, 4118 E Ryłsk Duży-Turobowice, 4122 E Sadkowice-Kaleń Olszowa Wola, 4129 E Kaleń – Lubania, 4302 E. Chociw - Sierzchowy, 1316 E Pod Borem – Raducz, 4108 E Wałowice – Wilkowice, 4116 E Matyldów, 4153 E Soszyce – Boguszyce, 4103 E Dańków – Byki, 4108 E Wojska Stara – Wilkowice, 4102 E Wilcze Piętki, 4120 E Biała Rawska – Komorów, 4128 E Olszowa Wola-Kaleń, 4122 E Kaleń - Olszowa Wola, 4153 E Kłopoczn, 4105 E Jelitów, 4123 E Józefów, 4127 E Chodnów – Szczuki, 4123 E Konstantynów, 4122 E na odc. Sadkowice – Olszowa Wola, 4126 E Konstantynów – Biała Rawska, 4306 E Wierzchowy - Sanogoszcz. • remont masą na zimo na drogach: na drodze 4102 E. w m. Wilcze Piętki, 4126 E odc. Stara Wieś – Konstantynów, 4123 E odc. Stara Wieś – Konstantynów, 4122 E odc. Stara Wieś – Konstantynów, 4306 E odc. Cielądz – Sierzchowy, 4128 E odc. Lubania – Trębaczew, 4121 E odc. Biała Rawska – Ryłsk Duży, 4123 E odc. w m. Józefów, 4302 E odc. Cielądz – Chociw, 4122 E odc. Biała Rawska-Sadkowice, 4102 E odc. Wilcze Piętki-Galinki, 4123 E odc. w m. Sadkowice – Celinów, 4108 E odc. Rawa Maz – Wilkowice, 1316 E odc. Pod Borem – Raducz, 4129 E odc. Kaleń – Lubania, 4116 E odc. w m. Matyldów, nr 4101 E (Piekarowo) – Biała Rawska, nr 4123 E na odc. Sadkowice – Józefów, nr 4128 E Olszowa Wola – (Błędów), nr 4108 E Wałowice – Wilkowice, nr 4306 E (Wiechnowice) – Lesiew, nr 4302 E (Chociw) – Cielądz, nr 4106 E Wólka Lesiewska - Babsk, nr 4120 E Biała Rawska – Komorów, nr 4105 E Wołucz – Wólka Lesiewska, nr 4125 E Sadkowice – Konstantynów, nr 4127 E Biała Rawska - Stara Wieś, nr 1334 E na odc. Zawady – Biała Rawska, nr 4110 E na odc. Rawa Maz. – Dziurdzioły, nr 4122 E Kaleń – Olszowa Wola, nr 4122 E na odc. Sadkowice – (Rosocha), nr 4331 E Łochów – Zarzecze, nr 4153 E Ścieki – Księża Wola, nr 4109 E Kurzeszyn – Huta Wałowska, nr 4105

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	E Przewodowie – Rosocha, nr 4117 E Ossowice – Kaleń, nr 4113 E Sierzchowy – Bartoszówka. na łączną kwotę 258 779,12 zł Bieżące utrzymanie dróg (profilowanie dróg gruntowych, Wałowice – Wilkowice – podnośnik – podcięcie gałęzi drzew, ul. Księża Domki w Rawie Mazowieckiej – konserwacja rowu, odnowienie oznakowania poziomego ulic w mieście, opłata za ścieki opadowe - drogi w m. Rawa Mazowiecka, konserwacja sygnalizacji świetlnych, przeglądy obiektów mostowych usytuowanych w ciągach dróg powiatowych) oraz utrzymanie budynku przy ul. Tomaszowskiej; zimowe utrzymanie dróg w tym: usługi transportowe z piaskarką i pługiem, ładowarki, równiarki na kwotę 408 897,42 zł „Poprawa dostępności do sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez przebudowę i remont dróg powiatowych w powiecie rawskim”, sfinansowano realizację zadania w kwocie 3 192 408,57 zł. „Poprawa dostępności do sieci dróg krajowych i wojewódzkich poprzez budowę, przebudowę i remont dróg powiatowych w powiecie rawskim – Etap II” wykonanie wyniosło 35 547,00 zł Remont drogi powiatowej nr 4103E Dańków- (Jakubów) w m. Dańków, wydatki zrealizowano w kwocie 39 471,81 zł. Remont drogi powiatowej nr 4124 (Godzimierz) – Turobowice odc Lewin – Zabłocie, wydatki zrealizowano w kwocie 43 822,06 zł Remont drogi powiatowej nr 1321E (Kowiesy) – Zakrzew – zakup kruszywa, wydatki zrealizowano w kwocie 19 993,65 zł Remont drogi powiatowej nr 4110E Rawa Mazowiecka – Dziurdzioly w m. Boguszyce, wydatki zrealizowano w kwocie 11 879,34 zł Przebudowa chodnika wzdłuż ulicy Księża Domki w Rawie Mazowieckiej Etap II, wydatki zrealizowano w kwocie 49 999,44 zł Budowa chodnika w m. Boguszyce (nr 4110 Rawa Mazowiecka – Dziurdzioly) wydatki zrealizowano w kwocie 24 794,34 zł Budowa chodników w m. Zakrzew (nr 1334E Zawady – Biała Rawska) w m. Stara Wieś wraz z zatoką autobusową – etap I – wydatki zrealizowano w kwocie 60 393,00 zł. Rozbudowa, przebudowa i remont drogi powiatowej nr 4120E Biała Rawska – Komorów - wydatki zrealizowano w kwocie 76 567,50 zł. Dotacja dla gminy Sadkowiec na remont drogi - przekazano środki w wysokości 149 726,36 zł. TERMOMODERNIZACJE „Termomodernizacja kompleksu budynków Szpitala Św. Ducha w Rawie Mazowieckiej” plan na zadanie wynosi 945 000,00 zł, wydatków nie zrealizowano „Roboty budowlane związane z termomodernizacją budynków ZPS w Rawie Mazowieckiej przy ul.: Przemysłowej 2 oraz dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych” wydatkowano 537 654,09 zł + 182 000,00 zł „Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Białej Rawskiej – etap IV – remont dachu” wydatki zostały wykonane w wysokości 116 225,64 zł SUKCESYWNA KONTROLA UCIAŹLIWYCH ŹRÓDEŁ ZANIECZYSZCZEŃ Starosta Rawski w latach 2015-2016 wydał pozwolenie na wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza:

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
	- Decyzja wydana w dniu 19.06.2015r. – dla instalacji do spawania elementów stalowych w osłonie gazowej – 11 szt. stanowisk spawalniczych oraz zbiorniki materiałów sypkich – 8 szt. - Decyzja wydana w dniu 19.12.2016r. - dla instalacji do lakierowania mebli (inst. do powlekania w której zużywa się więcej niż 1 tonę powłok w ciągu roku).
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	MODERNIZACJA UKŁADU DROGOWEGO W POWIECIE Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka - Inowłódz - Bukowiec Opoczyński oraz Opoczno - Żarnów na odcinku Dęborzeczek – Inowłódz. Całkowita wartość projektu: 12 232 806,06 zł. Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 10 397 885,15 zł Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 707, ul. Skierniewicka w Rawie Mazowieckiej na odcinku od km 22 +730 do km 23 + 560 (długość 0,83 km) w ramach zadania pn.: "Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w ciągu dróg wojewódzkich. Całkowita wartość projektu: 3 537 685,10 zł Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 3 007 032, 33 zł Na zlecenie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Łodzi, Biuro Ekspertyz i Projektów Budownictwa Komunikacyjnego „EKKOM” Sp. z o.o. opracował koncepcję programową dla inwestycji polegającej na Budowie obwodnicy miasta Biała Rawska w ramach zadania pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 725 na odcinku Rawa Mazowiecka – granica województwa wraz z obwodnicą Białej Rawskiej”. Planowany przebieg przedmiotowego odcinka południowej obwodnicy miasta Biała Rawska, realizowany w ramach przedmiotowego zadania inwestycyjnego, zlokalizowany jest na terenie województwa łódzkiego, powiatu rawskiego, w granicach miasta i gminy Biała Rawska.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Rawa Mazowieckiej, Gminy Powiatu Rawskiego

Łączna długość dróg publicznych w powiecie rawskim wynosi ok. 764,89 km. Drogi, które przebiegają przez teren powiatu to drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie i krajowe. Długość dróg wynosi odpowiednio:

- gminne 319,71 km, w tym:
 - miasto Rawa Mazowiecka 25,25 km,
 - miasto i gmina Biała Rawska 111,80 km,
 - gmina Cielądz 35,28 km,
 - gmina Rawa Mazowiecka 44,24 km,
 - gmina Regnów 61,30 km,
 - gmina Sadkowice 41,84 km,
- powiatowe 344,8 km,
- wojewódzkie 54,4 km,
- drogi krajowe 45,98 km.

Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy administracji rządowej i samorządowej:

- dróg krajowych – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie Biuro w Łodzi,
- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi,
- dróg powiatowych – Zarząd Dróg Powiatu Rawskiego,
- dróg gminnych – władze Gmin.

Utrzymanie dróg we właściwym stanie technicznym, daje możliwość szybkiego i dogodnego komunikowania się. Stanowiąc podstawę do podnoszenia atrakcyjności terenu powiatu, wymaga ciągłego utrzymywania wszystkich dróg na odpowiednim poziomie technicznym oraz podnoszenia ich parametrów technicznych i dostosowywania do standardów europejskich.

Emisja powierzchniowa obejmują głównie źródła niskiej emisji tj. indywidualne kotły w budynkach mieszkalnych, użyteczności publicznej i przedsiębiorstwach. Niewielki stopień gazyfikacji powiatu oraz wysokie ceny gazu powodują, iż ciągle najpopularniejszym paliwem jest węgiel kamienny oraz miał i muł węglowy. Chociaż wiele instytucji publicznych i zakładów przemysłowych coraz częściej decyduje się na ograniczenie emisji poprzez zmianę medium grzewczego z węgla na gaz lub olej opałowy, a nawet odnawialne źródła ciepła to nadal wielkim problemem pozostaje emisja do atmosfery zanieczyszczeń z palenisk domowych – problem szczególnie uciążliwy w okresie grzewczym.

3.8. Ochrona przed hałasem

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

OH.1.1.1 Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony zdrowia i życia mieszkańców przed hałasem

OH.1.1.2 Budowa ekranów akustycznych wzdłuż tras komunikacyjnych - w miejscach, gdzie występują przekroczenia standardów akustycznych

OH.1.1.3 Modernizacja dróg (powiatowych)

OH.1.1.4 Tworzenie pasów zieleni ochronne wzdłuż dróg publicznych

OH.1.1.5 Dostosowanie przedsiębiorstw do obowiązujących standardów emisji hałasu do środowiska

OH.1.2.1 Opiniowanie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających emisję hałasu

OH.1.2.2 Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem

OH.1.2.3 Budowa, rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego

Tabela 8 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony przed hałasem na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Informacje dotyczące modernizacji dróg w celu obniżenia poziomu hałasu przedstawiono w rozdziale dotyczący Ochrony Powietrza. W okresie sprawozdawczym 2015-2016 rok nie prowadzono badań monitoringowych dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku.	

3.9. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Poniżej wymieniono cele szczegółowe:

PN.1.1.1 Stworzenie systemu monitorującego aktualny poziom promieniowania elektromagnetycznego

PN.1.1.2 Rozwój systemu badań poziomów promieniowania elektromagnetycznego

PN.1.1.3 Gromadzenie danych dotyczących instalacji powodujących wytwarzanie pól elektromagnetycznych

PN.1.2.1 Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych

PN.1.2.2 Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego oraz w razie potrzeby wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

PN.1.2.3 Ustanawianie w razie potrzeby obszarów ograniczonego użytkowania terenów

Tabela 9 Stan realizacji działań w zakresie Ochrony przed promieniowaniem na terenie powiatu rawskiego w latach 2015-2016

Podmiot realizujący zadanie	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2016
Powiat Rawski	W związku z eksploatacją urządzeń Starosta Rawski przyjął w okresie sprawozdawczym 3 zgłoszenia instalacji wytwarzającej pola elektromagnetyczne, w tym: • stacja bazowa sieci komórkowej w miejscowości Rawa Mazowiecka przy ul. Mszczonowskiej 36, • stacja bazowa sieci komórkowej w miejscowości Ossa 1, Gmina Biała Rawska, • stacja bazowa sieci komórkowej w miejscowości Żurawka 8, Gmina Biała Rawska

Źródło: Starostwo Powiatowe w Rawa Mazowieckiej

Lata 2015-2016 były ostatnim w 3-letniej serii pomiarowej, wyznaczonej na lata 2014-2016 (ostatni cykl pomiarowy obejmował lata 2011-2013). Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w 4 punktach na terenie powiatu rawskiego. Punkty pomiarowe rozmieszczone były na terenach miast (Rawa Mazowiecka, Biała Rawska) oraz na terenach wiejskich (Komorów, Turobowice). Pomiary na terenach miejskich wykonywane były w centralnych częściach miast oraz na obszarach o największej gęstości zaludnienia (osiedla mieszkaniowe), a na terenach wiejskich w pobliżu zabudowań.

Pomiary przeprowadzono w cieplej porze roku od marca do listopada, zgodnie z wytycznymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. nr 192, poz. 1883) przy temperaturze powietrza $\geq 0^{\circ}\text{C}$ oraz wilgotności względnej $\leq 75\%$. Pojedynczy pomiar trwał 2 godziny, próbkowanie 10-sekundowe.

Zadaniem pomiarów monitoringowych PEM było określenie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego w środowisku i ewentualne określenie obszarów, na których dochodzi do przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM zgodnie z art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2017 r., poz. 519 z późniejszymi zmianami).

Po przeprowadzeniu serii pomiarów obejmujących lata 2010-2015 nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM w żadnym z punktów (wyniki poniżej 0,3 V/m przy normie 7 V/m).

3.10. Gospodarka odpadami

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt. 10 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2017 r., poz. 1289) każda gmina została zobowiązana do sporządzenia corocznej analizy stanu gospodarki odpadami, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę należy sporządzić do 30 kwietnia każdego roku (za rok poprzedni) na podstawie sprawozdań sporządzonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, rocznych sprawozdań z realizacji zadań z gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gmin oraz innych dostępnych danych.

Miasto Rawa Mazowiecka

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 miasto zostało włączone do III regionu gospodarki odpadami.

Na terenie miasta nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych, ulegających biodegradacji oraz pozostałości w sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania. Odpady z terenu gminy kierowane były do instalacji w Pukininie prowadzonej przez ZGO AQARIUM z siedzibą w Rawie Mazowieckiej. Teren składowiska odpadów położony jest ok. 1,0 km na południowy wschód od granic miasta Rawa Mazowiecka, na terenie gminy Rawa Mazowiecka, w północnej części gruntów wsi Pukinin.

Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie miasta Rawa Mazowiecka w okresie od 1.01.2016 r. do 31.12.2016 r. realizowany był przez firmę Eneris Surowce S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, ul. Majowa 87/89, 97-200 Tomaszów Mazowiecki.

Łącznie w 2015 r. na terenie miasta Rawa Mazowiecka odebrano 5356 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, zaś w 2016 r. - 5536 Mg.

Poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji osiągnięte przez Miasto Rawa Mazowiecka:

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

ROK 2015

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 50 %,

poziom osiągnięty – 14,4%.

ROK 2016

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 45 %,

poziom osiągnięty – 2,01%.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

ROK 2015

poziom wymagany – 16 %,

poziom osiągnięty – 37,72%.

ROK 2016

poziom wymagany – 18 %,

poziom osiągnięty – 42,4%.

Poziom recyklingu, przygotowania i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

ROK 2015

poziom wymagany – 40 %,

poziom osiągnięty – 100%.

ROK 2016

poziom wymagany – 42 %,
poziom osiągnięty – 87,7%.

W kwietniu 2015 r. na terenie ZGO Pukinin utworzono Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla mieszkańców Miasta Rawa Mazowiecka.

Gmina Rawa Mazowiecka

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 Gmina została włączona do III regionu gospodarki odpadami.

Odpady z terenu gminy kierowane były do instalacji w Pukininie prowadzonej przez ZGO AQARIUM z siedzibą w Rawie Mazowieckiej. Teren składowiska odpadów położony w północnej części gruntów wsi Pukinin.

Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Rawa Mazowiecka w okresie od 1.01.2016 r. do 31.12.2016 r. realizowany był przez firmę Eneris Surowce S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim, ul. Majowa 87/89, 97-200 Tomaszów Mazowiecki.

Łącznie w 2015 r. na terenie gminy Rawa Mazowiecka odebrano 776 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, zaś w 2016 r. 843 Mg.

Poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji osiągnięte przez Gminę Rawa Mazowiecka:

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

ROK 2015

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 50 %,
poziom osiągnięty – 10%.

ROK 2016

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 45 %,
poziom osiągnięty – 0%.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

ROK 2015

poziom wymagany – 16 %,
poziom osiągnięty – 38%.

ROK 2016

poziom wymagany – 18 %,
poziom osiągnięty – 35%.

Poziom recyklingu, przygotowania i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

ROK 2015

poziom wymagany – 40 %,
poziom osiągnięty – 100%.

ROK 2016

poziom wymagany – 42 %,
poziom osiągnięty – 100%.

W kwietniu 2015 r. na terenie ZGO Pukinin utworzono Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla mieszkańców Gminy Rawa Mazowiecka.

Gmina Cielądz

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 Gmina została włączona do III regionu gospodarki odpadami.

Odpady z terenu gminy Cielądz kierowane były do instalacji w Pukininie (gmina Rawa Mazowiecka) prowadzonej przez ZGO AQARIUM z siedzibą w Rawie Mazowieckiej.

Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Cielądz w okresie od 1.01.2016 r. do 31.12.2016 r. realizowany był przez firmę Zakład Usług Komunalnych BUDMAX Grzegorz Budek w Cielądzu.

Łącznie w 2015 r. na terenie gminy Cielądz odebrano 397 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, zaś w 2016 r. 311 Mg.

Poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji osiągnięte przez Gminę Cielądz:

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

ROK 2015

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 50 %,

poziom osiągnięty – 0%.

ROK 2016

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 45 %,

poziom osiągnięty – 0%.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

ROK 2015

poziom wymagany – 16 %,

poziom osiągnięty – 40%.

ROK 2016

poziom wymagany – 18 %,

poziom osiągnięty – 35%.

Poziom recyklingu, przygotowania i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

ROK 2015

poziom wymagany – 40 %,

poziom osiągnięty – 100%.

ROK 2016

poziom wymagany – 42 %,

poziom osiągnięty – 100%.

W kwietniu 2015 r. na terenie ZGO Pukinin utworzono Punkt Selekttywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla mieszkańców Gminy Cielądz.

Gmina Sadkowie

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 Gmina została włączona do III regionu gospodarki odpadami.

Odpady z terenu gminy Sadkowie kierowane były do instalacji w Pukininie (gmina Rawa Mazowiecka) prowadzonej przez ZGO AQARIUM z siedzibą w Rawie Mazowieckiej.

Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Sadkowie w okresie od 1.01.2016 r. do 31.12.2016 r. realizowany był przez Konsorcjum Firm PPHU DREWBUD Kazimierz Budek, Komorów 15, 96 - 214 Cielądz i Zakład Usług Komunalnych BUDMAX Grzegorz Budek, Komorów 45C, 96 -214 Cielądz.

Łącznie w 2015 r. na terenie gminy Sadkowie odebrano 363 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, zaś w 2016 r. 387 Mg.

Poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji osiągnięte przez Gminę Sadkowie:

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

ROK 2015

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 50 %,

poziom osiągnięty – 5,6%.

ROK 2016

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 45 %,

poziom osiągnięty – 36%.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

ROK 2015

poziom wymagany – 16 %,

poziom osiągnięty – 45%.

ROK 2016

poziom wymagany – 18 %,

poziom osiągnięty – 61%.

Poziom recyklingu, przygotowania i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

ROK 2015

poziom wymagany – 40 %,

poziom osiągnięty – 100%.

ROK 2016

poziom wymagany – 42 %,

poziom osiągnięty – 100%.

Gmina Biała Rawska

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016- 2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 Gmina została włączona do III regionu gospodarki odpadami.

Odpady z terenu gminy Biała Rawska kierowane były do instalacji w Pukininie (gmina Rawa Mazowiecka) prowadzonej przez ZGO AQARIUM z siedzibą w Rawie Mazowieckiej.

Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Biała Rawska w okresie od 1.01.2016 r. do 31.12.2016 r. realizowany był przez firmę ENERIS Surowce S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim.

Łącznie w 2015 r. na terenie gminy Biała Rawska odebrano 1814 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, zaś w 2016 r. 1913 Mg.

Poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji osiągnięte przez Gminę Biała Rawska:

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

ROK 2015

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 50 %,

poziom osiągnięty – 10%.

ROK 2016

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 45 %,

poziom osiągnięty – 1,9%.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

ROK 2015

poziom wymagany – 16 %,

poziom osiągnięty – 19%.

ROK 2016

poziom wymagany – 18 %,

poziom osiągnięty – 22%.

Poziom recyklingu, przygotowania i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

ROK 2015

poziom wymagany – 40 %,

poziom osiągnięty – 100%.

ROK 2016

poziom wymagany – 42 %,

poziom osiągnięty – 100%.

Od 1 lipca 2016 r. na terenie Gminy działa Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych Żurawia 1 w Białej Rawskiej.

Gmina Regnów

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016- 2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028 Gmina została włączona do III regionu gospodarki odpadami.

Odpady z terenu gminy Regnów kierowane były do instalacji w Pukininie (gmina Rawa Mazowiecka) prowadzonej przez ZGO AQARIUM z siedzibą w Rawie Mazowieckiej.

Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Regnów w okresie od 1.01.2016 r. do 31.12.2016 r. realizowany był przez firmę ENERIS Surowce S.A. Oddział w Tomaszowie Mazowieckim.

Łącznie w 2015 r. na terenie gminy Regnów odebrano 183 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, zaś w 2016 r. 189 Mg.

Poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji osiągnięte przez Gminę Regnów:

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

ROK 2015

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 50 %,

poziom osiągnięty – 0%.

ROK 2016

poziom dopuszczalny – nie więcej niż 45 %,

poziom osiągnięty – 0%.

Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła

ROK 2015

poziom wymagany – 16 %,

poziom osiągnięty – 18%.

ROK 2016

poziom wymagany – 18 %,

poziom osiągnięty – 23%.

Poziom recyklingu, przygotowania i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych

ROK 2015

poziom wymagany – 40 %,

poziom osiągnięty – 100%.

ROK 2016

poziom wymagany – 42 %,

poziom osiągnięty – 100%.

Na terenie województwa łódzkiego wyszczególnione zostały 4 regiony gospodarki odpadami, obejmujące obszary liczące, co najmniej 150 000 mieszkańców. Cały powiat przynależy do Regionu III. Na terenie powiatu rawskiego jest instalacja spełniająca warunki instalacji regionalnej do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Pukininie (gmina Rawa Mazowiecka) prowadzonej przez ZGO AQARIUM z siedzibą w Rawie Mazowieckiej.

01.02.2015 r. weszła w życie zmiana ustawy z dnia 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która nałożyła na gminy inne, bardziej systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Głównym dokumentem stał się Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie, który został zaktualizowany przez każdą z gmin zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami.

4. Ocena stopnia realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu rawskiego według wskaźników

Na potrzeby monitoringu stanu realizacji „Programu...” została opracowana propozycja wskaźników służących do monitoringu postępu prac realizacji programu. Wskaźniki te wybiórczo, ale wskazują na tendencję zmian, jakie następują w cyklach dwuletnich na obszarze powiatu rawskiego.

Zestaw wskaźników proponowanych w „Programie...” z 2013 roku na potrzeby opracowania niniejszego Raportu z realizacji „Programu...” został zmodyfikowany ze względu na brak danych odnoszących się do roku bazowego i stanu obecnego, co uniemożliwiało zarówno monitoring jak i określenie kierunków zmian wskaźników.

W kolumnach umieszczono wartości wskaźników z okresu realizacji POŚ, a następnie porównano je ze stanem z 2008 roku i stanem aktualnym. Stan aktualny został określony na podstawie danych otrzymanych ze Starostwa Powiatowego w Rawie Mazowieckiej, Urzędów Miast i Gmin oraz z danych innych jednostek i instytucji realizujących zadania z szeroko pojętej ochrony środowiska, GUS.

Tabela 10 Wskaźniki efektywności Programu

Wskaźnik	Jednostka miary	2008	2012	2014	2016	Zmiana (wzrost, spadek, bez zmian)
długość czynnej sieci wodociągowej	km	607,8	611,4	659,7	700,4	↑
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	7617	8027	8286	8862	↑
woda dostarczona gospodarstwom domowym	m3	1376,2	1547	1642,5	1732,5	↑
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	35807	36496	36800	40915	↑
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	76,4	77,7	88,0	93,3	↑
połączenia kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1569	1758	1731	1999	↑
ścieki odprowadzone	m3	885,9	886	893	981	↑
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	18939	19441	19446	19727	↑
odbiorcy gazu	gosp. dom.	4282	4422	4530	4619	↑

odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp. dom.	553	847	850	570	↓
zużycie gazu w tys. m3	tys. m3	1345	1806	1778	1852	↑
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m3	tys. m3	816	1219	1178,7	710	↓
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	12194	12513	12900	12881	↓
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	8008	8276	8367	8382	↑
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	13819	14165	13520	13704	↑
ilości zebranych odpadów komunalnych na mieszkańca w roku	kg	172,9	103,7	163,7	183,2	↑
udział selektywnie zebranych odpadów wyodrębnionych ze strumienia odpadów komunalnych	%	14,4	21,1	28,8	34,4	↑
Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku wg celu						
ogółem	GJ	80654	81081	77365	80337	↑
budynki mieszkalne	GJ	75267	88362	66813	67512	↑
urzędy i instytucje	GJ	5386,5	12719	10552	12825	↑
Kotłownie i sieć ciepła						
kotłownie ogółem	ob.	30	30	30	30	-
długość sieci ciepłej przesyłowej	km	16,8	9,8	10,1	8,6	↓
długość przyłączy do budynków i innych obiektów	km	11,4	1,8	1,9	2,3	↑

Źródło: opracowano na podstawie danych z Banku Danych Regionalnych, GUS 2016

Zaletą proponowanych zapisanych w tabeli powyżej wskaźników jest dostępność danych do ich oceny, możliwość dokonywania porównań z latami ubiegłymi (od roku 1995) oraz z innymi powiatami i województwem.

Analizując zmiany wskaźników można zauważyć wyraźny postęp w rozwoju infrastruktury technicznej gospodarki wodno – ściekowej, co przekłada się na efektywność w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Zwiększyła się długość sieci kanalizacyjno - wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, ilość połączeń wodociągowych do budynków.

Znaczący udział inwestycji stanowią remonty i modernizacje dróg powiatowych i gminnych w latach 2015 – 2016 około 50 odcinków dróg. Gminy także realizowały działania na swoich obszarach w zakresie remontów i modernizacji dróg wewnętrznych i gminnych (także w ramach odbudowy dróg po budowie kanalizacji sanitarnej czy wodociągu).

Generalnie można stwierdzić, że stan infrastruktury służącej ochronie środowiska podlegał w ostatnich latach dynamicznemu rozwojowi, (do ilości działań przyczyniło się usuwanie skutków klęsk żywiołowych), a presja wywierana na środowisko przez poszczególne działy gospodarki w wielu przypadkach uległa zmniejszeniu. Szczególnie wysoki postęp odnotowano w rozwoju gospodarki wodno – ściekowej, co służy ochronie zasobów wód i ich jakości oraz w zakresie ochrony powietrza, na co wpływa na zmniejszenie niskiej emisji pochodzącej ze spalania niskiej jakości paliw oraz emisji liniowej pochodzącej z niskich parametrów gród gminnych i powiatowych.

5. Podsumowanie

Program Ochrony Środowiska dla powiatu rawskiego stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w całym powiecie. Realizacja zadań w latach 2015-2016, zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych, daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań Programu ochrony środowiska dla Powiatu Rawskiego, zgodnych z polityką ekologiczną Powiatu i Województwa Łódzkiego, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój miast i gmin należących do powiatu - obecnie jak i w perspektywie wieloletniej.

Niniejszy Raport z realizacji Programu ochrony środowiska jest sporządzony po raz czwarty i obejmuje lata 2015-2016.

Raport przedstawia dotychczas podjęte działania oraz potrzeby zmian w przyjętych priorytetach w kontekście zaistniałych zmian stanu środowiska na terenie powiatu rawskiego oraz w kontekście konkretyzacji wielu zamierzeń inwestycyjnych przyjętych przez miasto i gminy należące do powiatu, a także podmioty gospodarcze. Stan środowiska na terenie powiatu nie uległ pogorszeniu. Powiat Rawski oraz gminy i miasto we własnym zakresie sukcesywnie realizują zadania, kładąc szczególny nacisk na budowę sieci kanalizacji sanitarnej, modernizację dróg i remonty chodników a także ochronę powietrza atmosferycznego poprzez termomodernizację obiektów dydaktycznych i użyteczności publicznej, wymianę nieekologicznych źródeł ciepła. Działania te w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym w dużej mierze przyczyniają się do poprawy, jakości środowiska na obszarze powiatu rawskiego.

Oceniając dotychczasowy stan realizacji celów Programu... jednoznacznie można stwierdzić, że zadania na bieżąco są realizowane, dowodem na to są wskaźniki oraz ilość wydatkowanych środków finansowanych na realizację zadań powiatowych i gminnych.

Zaawansowanie realizacji celów i zadań ekologicznych jest zróżnicowane. Są zadania na realizację których wydatkowano wiele większe środki niż te planowane, gdyż udało się pozyskać źródło finansowania, są również takie zadanie, których realizacja jest planowana na lata następne ze względu na niedostateczne środki finansowe, a także długie i skomplikowane procedury przetargowe. Mimo to Powiat, Miasto i Gminy nieustannie starają się pozyskiwać dofinansowanie na realizację zadań ze środków zewnętrznych zarówno krajowych i zagranicznych w celu realizacji zadań kosztownych, gdyż nie ma możliwości sfinansowania ich ze środków budżetu własnego.

W listopadzie 2016 r. Rada Powiatu Rawskiego przyjęła do realizacji nowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Rawskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024, który został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017, poz. 519 ze zm.), jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Powiecie. Przesłanką do opracowania Programu były zmiany, jakie zaszły w środowisku, które powodują, iż poprzedni dokument stał się niezgodny ze stanem faktycznym. W opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2013 z obecnym według informacji z 2016 roku (natomiast jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2013 oraz 2014 roku).

Dowodów osiągania stanu docelowego dostarczać będzie ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (według ustawy, co 2 lata) w formie Raportu z Realizacji Programu Ochrony Środowiska. Najbliższy raport będzie wykonany w 2019 za lata 2017-2018.